

21994A1231(52)

L 380/24

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

31.12.1994

PRILOGA I

POGODBA O ENERGETSKI LISTINI

Uvod

POGODBENICE TE POGODBE,

ob upoštevanju Pariške listine za novo Evropo, ki je bila podpisana 21. novembra 1990;

ob upoštevanju Evropsko energetske listine, ki je bila sprejeta v Sklepem dokumentu haaške konference o Evropski energetske listini, podpisanem v Haagu 17. decembra 1991;

ob sklicevanju na to, da so se vse podpisnice Sklepnega dokumenta haaške konference zavezale, da bodo uveljavljale cilje in načela Evropske energetske listine in čim prej vzpostavile in razširile sodelovanje, tako da se bodo v dobri veri sporazumele o Pogodbi o energetske listini in protokolih, v želji, da uveljavijo vse obveze iz te listine kot mednarodnopravno zagotovljene in zavezujoče;

v želji oblikovati tudi strukturni okvir, potreben za uresničevanje načel iz Evropske energetske listine;

v želji izvajati temeljno zamisel pobude Evropske energetske listine, to je pospešiti gospodarsko rast z ukrepi za liberalizacijo naložb v energetiko in trgovine z energijo;

potrjujoč, da pogodbenice posvečajo največjo pozornost učinkovitemu izvajanju popolne nacionalne obravnave in obravnave na podlagi največjih ugodnosti in da bodo te obveze veljale za uresničevanje naložb v skladu z dodatno pogodbo;

ob upoštevanju cilja vedno večje liberalizacije mednarodne trgovine in načela odprave diskriminacije v mednarodni trgovini, kot sta sprejeta v Splošnem sporazumu o carinah in trgovini in z njim povezanih dokumentih in kot je tudi sicer predvideno v tej pogodbi;

odločene, da bodo postopoma odpravile tehnične, upravne in druge ovire v trgovini z energetske materiali in izdelki ter z njimi povezanimi opremo, tehnologijami in storitvami;

v pričakovanju, da bodo tiste pogodbenice, ki še niso članice Splošnega sporazuma o carinah in trgovini, to verjetno postale, in se zavzemajo za pripravo začasnih trgovinskih dogovorov, ki bodo takim pogodbenicam v pomoč in jih ne bodo ovirale pri pripravi na to članstvo;

zavedajoč se pravic in obveznosti tistih pogodbenic, ki so tudi pogodbenice Splošnega sporazuma o carinah in trgovini ter z njim povezanih dokumentov;

ob upoštevanju pravil konkuriranja v zvezi z združitvami, monopoli, protikonkurenčnim ravnanjem in zlorabo prevladujočega položaja;

ob upoštevanju tudi Sporazum o neširjenju jedrskega orožja, navodila dobaviteljem jedrskih snovi in druge mednarodne obveznosti ali dogovore o neširjenju jedrskih snovi;

priznavajoč potrebo po najučinkovitejšem raziskovanju, pridobivanju, pretvarjanju, skladiščenju, prenosu, distribuciji in uporabi energije;

sklicujoč se na Okvirno konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebja, Konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja in njene protokole ter druge mednarodne sporazume o okolju, ki se nanašajo tudi na vprašanja energije;

priznavajoč vse nujnejšo potrebo po ukrepih za varovanje okolja, vključno z zapiranjem energetske obratov in odstranjevanjem odpadkov, in potrebo po mednarodno dogovorjenih ciljih in merilih za te namene,

SO SE DOGOVORILE O NASLEDNJEM:

DEL I

OPREDELITEV POJMOV IN NAMEN

Člen 1

Opredelitev pojmov

V tej pogodbi

1. „Listina“ pomeni Evropsko energetska listino, ki je bila sprejeta v Sklepem dokumentu haaške konference o Evropski energetska listini, podpisanem v Haagu 17. decembra 1991; podpis Sklepnega dokumenta se šteje za podpis Listine.
2. „Pogodbenica“ pomeni državo ali regionalno organizacijo za gospodarsko povezovanje, ki je privolila, da jo ta pogodba zavezuje in za katero ta pogodba velja.
3. „Regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje“ pomeni organizacijo, ki so jo ustanovile države in nanjo prenesle pristojnosti v zvezi z določenimi zadevami, od katerih nekatere obravnava ta pogodba, vključno s pooblastilom, da sprejema zanje zavezujoče odločitve v zvezi s temi zadevami.
4. „Energetski materiali in izdelki“, ki temeljijo na harmoniziranem sistemu Sveta za carinsko sodelovanje in kombinirani nomenklaturi Evropskih skupnosti, pomenijo postavke, navedene v Prilogi EM.
5. „Gospodarska dejavnost v energetiki“ pomeni gospodarsko dejavnost v zvezi z raziskovanjem, pridobivanjem, predelavo, proizvodnjo, skladiščenjem, kopenskim prevozom, prenosom, distribucijo, trgovino, trženjem ali prodajo energetskih materialov in izdelkov, razen tistih, ki so navedeni v Prilogi NI, ali gospodarsko dejavnost v zvezi z distribucijo toplote v več objektov skupaj.
6. „Naložba“ pomeni vsako vrsto sredstev, ki jih ima neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom kak investitor, in vključuje:

- (a) opredmetena in neopredmetena sredstva, premičnine in nepremičnine, lastnino in vse lastninske pravice, kot so zakupi, hipoteke, pravice do zasega in zastave;

- (b) družbo ali poslovno podjetje ali delnice, deleže ali druge oblike kapitalskih udeležb v družbi ali poslovnem podjetju ter obveznice in druge zadolžitve družbe ali poslovnega podjetja;
- (c) denarne terjatve in zahteve za izvajanje pogodbenih storitev, ki imajo gospodarsko vrednost in so povezane z naložbo;
- (d) intelektualno lastnino;
- (e) donose;
- (f) vsako pravico, zagotovljeno z zakonom ali pogodbo, iz naslova vseh na podlagi zakona dodeljenih koncesij in dovoljenj za izvajanje gospodarske dejavnosti v energetiki.

Sprememba oblike, v kateri so sredstva vložena, ne vpliva na naravo naložbe in izraz „naložba“ vključuje vse naložbe, bodisi obstoječe ali uresničene po datumu začetka veljavnosti te pogodbe za pogodbenico investitorja, ki uresničuje naložbo, oziroma za pogodbenico, na katere območju se naložba uresničuje (v nadaljevanju „datum začetka veljavnosti“), in sicer po kasnejšem od teh dveh datumov pod pogojem, da se ta pogodba uporablja samo za zadeve, ki vplivajo na take naložbe po datumu začetka veljavnosti.

„Naložba“ se nanaša na vsako naložbo, ki je povezana z gospodarsko dejavnostjo v energetiki, in na naložbe ali vrste naložb, ki jih je pogodbenica na svojem območju označila kot „projekte za učinkovito izvajanje Listine“ in o tem obvestila Sekretariat.

7. „Investitor“ pomeni:

- (a) za pogodbenico
 - (i) fizično osebo, ki ima državljske pravice ali državljanstvo pogodbenice ali pa ima stalno prebivališče v tej državi pogodbenici v skladu z njeno ustrezno zakonodajo;

- (ii) družbo ali drugo organizacijo, organizirano v skladu z njeno ustrezno zakonodajo v tej pogodbenici;
- (b) za „tretjo državo“, fizično osebo, družbo ali drugo organizacijo, ki mutatis mutandis izpolnjuje pogoje iz pododstavka (a) za pogodbenico.
8. „Uresničiti naložbe“ ali „uresničevanje naložb“ pomeni začetek izvajanja nove naložbe, pridobitev vseh ali dela obstoječih naložb ali prehod na druga področja naložbene dejavnosti.
9. „Donosi“ pomenijo zneske, ki izvirajo iz naložbe ali so z njo povezani, ne glede na obliko izplačila, vključno z dobički, dividendami, obrestmi, kapitalnimi dobički, licenčninami, upravljanjem, tehnično pomočjo ali drugimi nadomestili in plačili v naravi.
10. „Območje“ pomeni za državo pogodbenico:
- (a) ozemlje pod njeno suverenostjo, pri čemer se razume, da to ozemlje vključuje kopno, notranje vode in teritorialno morje, in
- (b) pod pogoji mednarodnega pomorskega prava in v skladu z njim morje, morsko dno in njegovo podzemlje, na katerih pogodbenica uresničuje suverene pravice in so pod njeno jurisdikcijo.
- Za regionalno organizacijo za gospodarsko povezovanje, ki je pogodbenica, območje pomeni območja držav članic te organizacije po določbah, vsebovanih v sporazumu o ustanovitvi te organizacije.
11. (a) „GATT“ pomeni „GATT 1947“ ali „GATT 1994“ ali oba, kjer se uporabljata oba.
- (b) „GATT 1947“ pomeni Splošni sporazum o carinah in trgovini z dne 30. oktobra 1947, ki je bil dodan Sklepnemu dokumentu, sprejetemu ob koncu druge seje pripravljalnega odbora Konference Združenih narodov o trgovini in zaposlovanju, v naknadno popravljeni, dopolnjeni ali spremenjeni obliki.
- (c) „GATT 1994“ pomeni Splošni sporazum o carinah in trgovini, naveden v Aneksu 1A Sporazuma o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije, v naknadno popravljeni, dopolnjeni ali spremenjeni obliki.
- Pogodbenica Sporazuma o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije se šteje za pogodbenico GATT-a 1994.
- (d) „Z njim povezani dokumenti“ ustrezno pomenijo:
- (i) sporazume, dogovore ali druge pravne dokumente, vključno s sklepi, deklaracijami in dogovori, sklenjenimi pod pokroviteljstvom GATT-a 1947, v naknadno popravljeni, dopolnjeni ali spremenjeni obliki; oz.
- (ii) Sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije, vključno z Aneksom 1 (razen GATT 1994), Aneksi 2, 3 in 4 ter z njimi povezanimi sklepi, izjavami in dogovori v naknadno popravljeni, dopolnjeni ali spremenjeni obliki.
12. „Intelektualna lastnina“ vključuje avtorske in sorodne pravice, blagovne znamke, geografske označbe, industrijske vzorce in modele, patente, topografije integriranih vezij in varstvo nerazkritih informacij.
13. (a) „Protokol k Energetski listini“ ali „protokol“ pomeni pogodbo, o kateri so se pogajali po pooblastilu Konference podpisnic Listine, in katerega besedilo je ta konferenca tudi sprejela, sklenile pa so ga dve ali več pogodbenic, da bi z njim dopolnile, razširile ali spremenile določbe te pogodbe za posamezno posebno področje ali vrsto dejavnosti v okviru pogodbe ali za področja sodelovanja iz poglavja III Listine.
- (b) „Deklaracija k Energetski listini“ ali „deklaracija“ pomeni neobvezujoč dokument, o katerem so se pogajali po pooblastilu Konference podpisnic Listine in katere besedilo je ta konferenca tudi sprejela, sprejele pa so jo dve ali več pogodbenic, da bi dopolnile določbe te pogodbe.
14. „Prosto zamenljiva valuta“ pomeni valuto, ki se široko trži na mednarodnih deviznih trgih in uporablja pri mednarodnih poslih.

Člen 2

Namen pogodbe

Ta pogodba oblikuje pravni okvir za pospeševanje dolgoročnega sodelovanja v energetiki na temelju medsebojnega dopolnjevanja in skupnih koristi v skladu s cilji in načeli Listine.

DEL II

TRGOVINA

Člen 3

Mednarodni trgi

Pogodbenice ravnaajo tako, da pospešujejo dostop do mednarodnih trgov po tržnih načelih in na splošno razvijajo odprt in konkurenčen trg za energetske materiale in izdelke.

Člen 4

Neomejevanje določb GATT-a in z njim povezanih dokumentov

Nič v tej pogodbi ne omejuje posameznih pogodbenic, ki so članice GATT-a, pri izvajanju določb GATT-a in z njim povezanih dokumentov, kot se uporabljajo med temi pogodbenicami.

Člen 5

Naložbeni ukrepi v zvezi s trgovino

1. Pogodbenica ne uporablja nobenega naložbenega ukrepa v zvezi s trgovino, ki ni v skladu z določbami člena III ali XI GATT-a; to pa ne posega v pravice in obveznosti pogodbenice po GATT-u in z njim povezanih dokumentih ter v členu 29.

2. Taki ukrepi vključujejo vsak naložben ukrep, ki je obvezen ali izvršljiv po domačem pravu ali kaki upravni odločbi ali pa ga je treba izvajati za pridobitev določene ugodnosti in zahteva:

- (a) da podjetje kupuje ali uporablja izdelke domačega porekla ali iz domačega vira ne glede na to, ali se ta zahteva nanaša na določene izdelke, na količino ali vrednost izdelkov ali na delež obsega ali vrednosti domače proizvodnje; ali
- (b) da podjetje kupuje ali uporablja uvožene izdelke v omejeni količini glede na obseg ali vrednost domačih izdelkov, ki jih izvažajo;

ali omejuje:

- (c) da podjetje uvažajo izdelke, ki jih uporablja pri domači proizvodnji ali v zvezi z njo, in to na splošno ali v določeni omejeni količini glede na obseg ali vrednost domače proizvodnje, ki jo izvažajo;
- (d) da podjetje uvažajo izdelke, ki jih uporablja v domači proizvodnji ali v zvezi z njo, in to tako da omejuje dostop do tuje valute na določen znesek glede na prilive tuje valute, ki mu pripadajo; ali
- (e) da podjetje izvažajo ali prodajo izdelke za izvoz ne glede na to, ali se ta omejitev nanaša na določene izdelke, na količine ali vrednosti izdelkov ali na delež obsega ali vrednosti njegove domače proizvodnje.

3. Nič iz odstavka 1 se ne sme razlagati tako, da preprečuje pogodbenici uporabljati naložbene ukrepe v zvezi s trgovino, opisane v pododstavkih 2(a) in (c), kot pogoj za vključevanje v pospeševanje izvoza, tujo pomoč, javne nabave ali programe preferenčnih carin ali kontingentov.

4. Ne glede na odstavek 1 lahko pogodbenica pod pogojem določb o obvestilu in postopnem opuščanju iz Priloge TRM začasno ohrani naložbene ukrepe v zvezi s trgovino, ki so veljali več kot 180 dni pred podpisom te pogodbe.

Člen 6

Konkurenca

1. Vsaka pogodbenica si prizadeva za ublažitev neenakih pogojev trženja in odpravo oviranja konkurence pri gospodarski dejavnosti v energetiki.

2. Vsaka pogodbenica mora zagotoviti, da v okviru svoje jurisdikcije ima in uveljavi take zakone, kot so potrebni in ustrezni za reševanje problema enostranskega ali dogovorjenega protikonkurenčnega ravnanja na področju gospodarske dejavnosti v energetiki.

3. Pogodbenice z izkušnjami pri uporabi pravil konkuriranja po svojih najboljših močeh proučijo možnost, da na zahtevo in v okviru razpoložljivih virov zagotovijo drugim pogodbenicam tehnično pomoč pri razvoju in izvajanju pravil konkuriranja.

4. Pogodbenice lahko sodelujejo pri uveljavljanju svojih pravil konkuriranja s posvetovanji in izmenjavo informacij.

5. Če pogodbenica meni, da določeno protikonkurenčno ravnanje na območju druge pogodbenice negativno vpliva na pomemben interes v zvezi z nameni, navedenimi v tem členu, lahko obvesti drugo pogodbenico in od nje zahteva, da njeni organi za varstvo konkurence sprožijo ustrezen postopek. Pogodbenica, ki pošilja obvestilo, mora v njem navesti dovolj informacij, ki omogočijo obveščeni pogodbenici ugotoviti protikonkurenčno ravnanje, o katerem govori obvestilo; obvestilo naj vsebuje tudi ponudbo za nadaljnje informacije in sodelovanje, ki jih lahko zagotovi pogodbenica, ki pošilja obvestilo. Obveščena pogodbenica oziroma organi za varstvo konkurence se lahko posvetujejo z organi za varstvo konkurence pogodbenice, ki je poslala obvestilo, in pri odločanju o tem, ali naj sprožijo postopek v zvezi z domnevnim protikonkurenčnim ravnanjem, navedenim v obvestilu, kar najskrbneje proučijo zahtevo pogodbenice, ki je poslala obvestilo. Obveščena pogodbenica sporoči pogodbenici, ki je obvestilo poslala, svojo odločitev ali odločitev organov za varstvo konkurence in jo lahko, če želi, tudi obvesti o razlogih za tako odločitev. Če je sprožen postopek, bo pogodbenica, ki je prejela obvestilo, obvestila drugo pogodbenico o izidu, in če je to mogoče, o pomembnejšem vmesnem razvoju dogodkov.

6. Nič v tem členu ne zahteva od pogodbenice, da daje informacije, ki so v nasprotju z njenimi zakoni v zvezi z razkritjem informacij, zaupnostjo ali poslovno tajnostjo.

7. Postopki, navedeni v odstavku 5 in členu 27(1), so v okviru te pogodbe izključno sredstvo za reševanje vseh sporov, ki bi nastali v zvezi z izvajanjem ali razlago tega člena.

Člen 7

Tranzit

1. Vsaka pogodbenica sprejme potrebne ukrepe za lažji tranzit energetskih materialov in izdelkov v skladu z načelom prostega tranzita in brez razlik glede porekla, namembnega kraja ali lastništva teh energetskih materialov in izdelkov ter brez neenakopravnega razlikovanja glede oblikovanja cen na podlagi omenjenih razlik in brez povzročanja neutemeljenih zamud, omejitev ali dajatev.

2. Pogodbenice spodbujajo ustrezne subjekte, da sodelujejo pri:

(a) posodabljanju objektov in naprav za prenos energije, ki so potrebni za tranzit energetskih materialov in izdelkov;

(b) razvoju in delovanju objektov in naprav za prenos energije, ki se uporabljajo za območja več kot ene pogodbenice;

(c) ukrepov za omilitev učinkov prekinitev v dobavi energetskih materialov in izdelkov;

(d) lažji medsebojni povezavi objektov in naprav za prenos energije.

3. Vsaka pogodbenica se zavezuje, da v svojih določbah za prenos energetskih materialov in izdelkov in uporabo objektov in naprav za prenos ne bo obravnavala energetskih materialov in izdelkov v tranzitu nič manj ugodno, kot so v njenih določbah obravnavani taki materiali in izdelki, ki izvirajo z njenega lastnega območja ali so namenjeni tja, razen če ni drugače določeno v obstoječem mednarodnem sporazumu.

4. Če tranzit energetskih materialov in izdelkov ni gospodarno izvedljiv z obstoječimi objekti in napravami za prenos energije, pogodbenice ne bodo ovirale postavitve novih zmogljivosti, razen če ne bo drugače določeno v ustrezni zakonodaji, ki je v skladu z odstavkom 1.

5. Pogodbenica, po katere območju morda poteka tranzit energetskih materialov in izdelkov, ni zavezana

(a) dovoliti gradnje ali spremembe objektov in naprav za prenos energije; ali

(b) dovoliti novega ali dodatnega tranzita po obstoječih objektih in napravah za prenos energije,

če dokaže drugim zainteresiranim pogodbenicam, da bi to ogrozilo varnost ali učinkovitost njenih energetskih sistemov, vključno z varnostjo dobav.

S pridržkom odstavkov 6 in 7 morajo pogodbenice zagotoviti dogovorjene pretoke energetskih materialov in izdelkov na območja, z območji in med območji drugih pogodbenic.

6. Pogodbenica, po katere območju poteka tranzit energetskih materialov in izdelkov, v primeru spora glede kakršne koli zadeve

v zvezi s tranzitom pred dokončanjem postopkov za rešitev spora iz odstavka 7 ne prekine ali zmanjša obstoječega pretoka energetskih materialov in izdelkov, niti ne dovoli nobenemu organu pod svojim nadzorom, da prekine ali zmanjša ta pretok, niti ne zahteva od nobenega organa pod svojo jurisdikcijo, da ga prekine ali zmanjša, razen če to ni posebej določeno v pogodbi ali v drugem sporazumu, ki ureja ta tranzit, ali če je to dovoljeno v skladu z odločitvijo pravnega posredovalca.

7. Za spor, opisan v odstavku 6, veljajo v nadaljevanju navedene določbe, vendar šele potem, ko so izčrpana vsa ustrezna pogodbeni sredstva ali druga pravna sredstva za reševanje sporov, o katerih sta se predhodno dogovorili pogodbenici, ki sta stranki v sporu, ali kateri koli organ iz odstavka (6 in subjekt druge pogodbenice, ki sta stranki v sporu.

(a) Pogodbenica v sporu se lahko z obvestilom, v katerem so povzete sporne zadeve, obrne na generalnega sekretarja. Generalni sekretar pa o tem obvesti vse pogodbenice.

(b) V 30. dneh po prejemu takega obvestila generalni sekretar po posvetovanju s strankama v sporu in drugimi prizadetimi pogodbenicami imenuje pravnega posredovalca. Ta posredovalec mora imeti izkušnje v zadevah, o katerih teče spor, in ne sme imeti državljanstva ali biti po narodnosti pripadnik stranke v sporu ali ene od drugih prizadetih pogodbenic ali imeti tam stalnega prebivališča.

(c) Spravni posredovalec si prizadeva za sporazumno rešitev spora ali za dogovor med strankama v sporu o postopku za njegovo rešitev. Če v 90. dneh po imenovanju posredovalcu ni uspelo doseči takega dogovora, predlaga rešitev spora ali postopek za njegovo rešitev ter določi začasne tarife in druge pogoje, ki jih je treba upoštevati za tranzit od dne, ki ga določi, do rešitve spora.

(d) Pogodbenice se zavezujejo, da bodo upoštevale in zagotovile, da bodo pravne in fizične osebe pod njihovim nadzorom ali pod njihovo sodno pristojnostjo upoštevale vse začasne odločitve iz pododstavka (c) o tarifah in pogojih 12 mesecev po odločitvi pravnega posredovalca ali do rešitve spora, kar koli je prej.

(e) Ne glede na pododstavek (b) se lahko generalni sekretar odloči, da ne imenuje posredovalca, če se po njegovi presoji spor nanaša na tranzit, za katerega so ali so bili določeni

postopki za rešitev spora v pododstavkih (a) do (d) in taki postopki niso pripeljali do rešitve spora.

(f) Konferenca podpisnic Listine sprejme pravila o vodenju sprave in nagradi za posredovalce.

8. Nič v tem členu ne pomeni odstopanja od pravic in obveznosti pogodbenice po mednarodnem pravu, vključno z običajnim mednarodnim pravom, in po obstoječih dvostranskih ali večstranskih sporazumih, vključno s pravili o podmorskih kablji in cevovodih.

9. Tega člena ni mogoče razlagati tako, kot da zavezuje pogodbenico, ki za tranzit nima določene vrste naprav za prenos energije, da za tako vrsto naprav za prenos energije sprejme kakršne koli ukrepe po tem členu. Vendar pa je taka pogodbenica zavezana, da ravna v skladu z odstavkom 4.

10. Za namene tega člena:

(a) „Tranzit“ pomeni:

(i) prenos energetskih materialov in izdelkov s poreklom z območja druge države in namenjenih na območje tretje države čez območje pogodbenice ali do oziroma od pristaniških nakladalnih ali razkladalnih naprav na njenem območju, če je omenjena druga ali tretja država tudi pogodbenica; ali

(ii) prevoz energetskih materialov in izdelkov s poreklom z območja druge pogodbenice in namenjenih na območje te druge pogodbenice čez območje pogodbenice, razen če se taki pogodbenici ne odločita drugače in skupno ne vpišeta svoje odločitve v Prilogo N. Pogodbenici se lahko izbrišeta iz seznama v Prilogi N tako, da skupaj pisno obvestita Sekretariat o svojem namenu, ta pa o tem obvesti vse druge pogodbenice. Izbris začne veljati štiri tedne po takem predhodnem obvestilu.

(b) „Naprave za prenos energije“ so: visokotlačni plinovodi, visokonapetostne mreže in daljnovodi za prenos električne energije, naftovodi, premogovodi, cevovodi za naftne derivate in druge nepremične naprave, ki se posebej uporabljajo za energetske materiale in izdelke.

Člen 8

Prenos tehnologije

1. Pogodbenice soglašajo, da bodo pospeševale dostop do energetske tehnologije in njen prenos na tržni in enakopravni podlagi in tako pripomogle k učinkoviti trgovini z energetskimi materiali in izdelki in k naložbam ter uresničevale cilje Listine v skladu s svojimi zakoni in predpisi ter k varstvu pravic intelektualne lastnine.

2. Zato bodo pogodbenice v obsegu, ki je potreben za uresničevanje odstavka 1, odpravile obstoječe ovire in ne bodo ustvarjale novih za prenos tehnologije na področju energetskih materialov in izdelkov ter sorodne opreme in storitev s pridržkom obveznosti glede neširjenja in drugih mednarodnih obveznosti.

Člen 9

Dostop do kapitala

1. Pogodbenice priznavajo pomen odprtih trgov kapitala za pospeševanje pretoka kapitala za financiranje trgovine z energetskimi materiali in izdelki ter za naložbe in pomoč pri naložbah v gospodarsko dejavnost v energetiki na območjih drugih pogodbenic, zlasti tistih z gospodarstvi v prehodu. Zato si vsaka pogodbenica prizadeva izboljšati razmere za dostop družb in državljanov drugih pogodbenic do njenega trga kapitala za financiranje trgovine z energetskimi materiali in izdelki in za naložbe v gospodarsko dejavnost v energetiki na območjih drugih pogodbenic, in sicer po pogojih, ki niso manj ugodni od pogojev, ki veljajo v podobnih okoliščinah za njene lastne družbe in državljanke ali za družbe in državljanke vsake druge pogodbenice ali katere koli tretje države, kar je pač najugodnejše.

2. Pogodbenica lahko zaradi lažjega trgovanja ali naložb v tujini sprejme in izvaja programe, ki omogočajo dostop do javnih posojil, subvencij, poroštev ali zavarovanja. V skladu s cilji, omejitvami in merili v teh programih (vključno s cilji, omejitvami ali merili glede sedeža poslovanja prosilca za taka sredstva ali glede kraja dobave blaga ali opravljenih storitev s pomočjo teh sredstev) daje pogodbenica taka sredstva na voljo za naložbe v gospodarsko dejavnost v energetiki drugih pogodbenic ali za financiranje trgovine z energetskimi materiali in izdelki z drugimi pogodbenicami.

3. Pogodbenice si pri izvajanju programov gospodarske dejavnosti v energetiki ustrezno prizadevajo spodbujati delovanje in izkoriščati strokovno znanje in izkušnje ustreznih mednarodnih finančnih ustanov, da bi izboljšale gospodarsko stabilnost in naložbeno ozračje pogodbenic.

4. Nič v tem členu ne preprečuje:

(a) da ne bi finančne ustanove uporabljale svojih lastnih običajnih postopkov za posojila in jamstva na podlagi tržnih načel in preudarnih razmislekov; ali

(b) da pogodbenica ne bi ukrepala:

(i) iz previdnosti, vključno z varstvom investorjev, porabnikov, vlagateljev, imetnikov zavarovalne police ali oseb, ki jim je izvajalec finančne storitve dolžan najboljše svetovati; ali

(ii) tako, da zagotovi celovitost in trdnost svojega finančnega sistema in trgov kapitala.

DEL III

POSPEŠEVANJE IN VARSTVO NALOŽB

Člen 10

Pospeševanje, varstvo in obravnavanje naložb

1. Vsaka pogodbenica v skladu z določbami te pogodbe spodbuja in ustvarja ustaljene, nepristranske, ugodne in pregledne razmere

za investitorje drugih pogodbenic za uresničevanje naložb na svojem območju. Pri tem se tudi zavezuje, da za naložbe investitorjev drugih pogodbenic vedno zagotovi pošteno in nepristransko obravnavanje. Take naložbe uživajo tudi najtrajnejše varstvo in varnost in nobena pogodbenica na noben način ne sme z nerazumnimi ali diskriminacijskimi ukrepi ovirati njihovega upravljanja, ohranjanja, uporabe, izkoriščanja ali razpolaganja z njimi. V nobenem primeru te naložbe ne smejo biti obravnavane manj ugodno, kot to zahteva mednarodno pravo, vključno z obveznostmi iz te pogodbe. Vsaka pogodbenica spoštuje

vseobveznosti, ki jih je pogodbeno prevzela do investitorja ali do naložbe investitorja kake druge pogodbenice.

2. Vsaka pogodbenica si prizadeva obravnavati investitorje drugih pogodbenic pri uresničevanju naložb na svojem območju tako, kot je opisano v odstavku 3.

3. Za namene tega člena „obravnavanje“ pomeni obravnavanje, ki ga zagotavlja pogodbenica in ki ni nič manj ugodno od tistega, ki velja za njene lastne investitorje ali investitorje kake druge pogodbenice ali katere koli tretje države, kar je pač najugodnejše.

4. Z dodatno pogodbo, sklenjeno po tu določenih pogojih, se vsaka njena pogodbenica zavezuje obravnavati investitorje drugih pogodbenic pri uresničevanju naložb na svojem območju enako, kot je opisano v odstavku 3. Ta dodatna pogodba bo na voljo za podpis državam in regionalnim organizacijam za gospodarsko povezovanje, ki so podpisale to pogodbo ali k njej pristopile. Pogajanja za sklenitev dopolnilne pogodbe se začno najkasneje 1. januarja 1995 z namenom, da se pogodba sklene do 1. januarja 1998.

5. Vsaka pogodbenica si v zvezi z uresničevanjem naložb na svojem območju prizadeva:

(a) kar najbolj omejiti izjeme pri obravnavanju, opisanem v odstavku 3;

(b) postopno odpravljati obstoječe omejitve, ki vplivajo na investitorje drugih pogodbenic.

6. (a) Pogodbenica lahko v zvezi z uresničevanjem naložb na svojem območju kadar koli po Sekretariatu prostovoljno izjavi Konferenci podpisnic Listine svoj namen, da ne bo uvajala novih izjem pri obravnavanju, opisanem v odstavku 3.

(b) Nadalje se lahko pogodbenica kadar koli prostovoljno zaveže, da bo investitorje drugih pogodbenic pri uresničevanju naložb v nekatere ali vse gospodarske dejavnosti v energetiki na svojem območju obravnavala tako, kot je opisano v odstavku 3. Take obveze je treba sporočiti Sekretariatu in jih vnesti v Prilogo VC in so zavezujoče po tej pogodbi.

7. Vsaka pogodbenica na svojem območju naložb investitorjev drugih pogodbenic in z njimi povezanih dejavnosti, vključno z

upravljanjem, ohranjanjem, uporabo, izkoriščanjem ali razpolaganjem z njimi, ne obravnava manj ugodno kot naložbe in z njimi povezanih dejavnosti svojih lastnih investitorjev ali investitorjev kake druge pogodbenice ali katere koli tretje države, vključno z upravljanjem, ohranjanjem, uporabo, izkoriščanjem ali razpolaganjem z njimi.

8. Pogoji in načini uporabe odstavka 7 v zvezi s programi za raziskave in razvoj energetske tehnologije, po katerih pogodbenica daje dotacije ali drugo finančno pomoč ali sklepa pogodbe, bodo določeni v dodatni pogodbi iz odstavka 4. Vsaka pogodbenica po Sekretariatu stalno obvešča Konferenco podpisnic Listine o pogojih in načinih, ki jih uporablja za programe iz tega odstavka.

9. Vsaka država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje, ki podpiše to pogodbo ali k njej pristopi, bo na dan podpisa pogodbe ali deponiranja svoje listine o pristopu predložila Sekretariatu poročilo, v katerem bodo povzeti vsi zakoni, predpisi ali drugi ukrepi, ki se nanašajo na:

(a) izjeme v zvezi z odstavkom 2; ali

(b) programe, omenjene v odstavku 8.

Pogodbenica dopolnjuje svoje poročilo z najnovejšimi podatki tako, da Sekretariatu takoj pošlje spremembe in dopolnitve. Konferenca podpisnic Listine ta poročila občasno pregleda.

Glede pododstavka (a) lahko poročilo določa dele energetike, v katerih pogodbenica investitorje drugih pogodbenic obravnava tako, kot je opisano v odstavku 3.

Glede pododstavka (b) lahko Konferenca podpisnic Listine pri pregledu prouči učinke takih programov na konkurenco in naložbe.

10. Ne glede na druge določbe tega člena se obravnavanje, opisano v odstavkih 3 in 7, ne uporablja za varstvo intelektualne lastnine. Namesto tega je obravnavanje tako, kot ga določajo ustrezne določbe veljavnih mednarodnih sporazumov za varstvo pravic intelektualne lastnine, podpisnice katerih so prizadete pogodbenice.

11. Za namene člena 26 se naložbeni ukrep pogodbenice v zvezi s trgovino, kot je opisan v členu 5(1) in (2), ki ga pogodbenica

sprejme za naložbo investitorja druge pogodbenice, ki je takrat že obstajala - vendar pa ob upoštevanju člena 5(3) in (4) - šteje za kršitev obveznosti prve pogodbenice iz tega dela pogodbe.

12. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeno domače pravo zagotavlja učinkovita pravna sredstva za uveljavljanje zahtevkov in pravic v zvezi z naložbami, naložbenimi pogodbami in naložbenimi pooblastili.

Člen 11

Ključno osebje

1. Pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in predpisi v zvezi z vstopom, bivanjem in delom fizičnih oseb v dobri veri prouči zahteve investitorjev druge pogodbenice in ključnega osebja, ki je zaposleno pri teh investitorjih ali pri naložbah teh investitorjev, za njihov začasen prihod in bivanje na tem območju zaradi dejavnosti v zvezi z uresničevanjem, razvojem, upravljanjem, ohranjanjem, uporabo, izkoriščanjem naložb ali razpolaganjem z njimi, vključno z opravljanjem svetovalnih ali ključnih tehničnih storitev.

2. Pogodbenica dovoli investitorjem druge pogodbenice, ki imajo naložbe na njenem območju, in za naložbe teh investitorjev, da zaposlijo katero koli vključno osebo investitorja ali po izbiri subjekta naložbe ne glede na narodnost in državljanstvo pod pogojem, da so bili tej ključni osebi dovoljeni vstop, bivanje in delo na območju prve pogodbenice in da je taka zaposlitev v skladu s pogoji in časovnimi omejitvami iz dovoljenja, ki je bilo izdano tej ključni osebi.

Člen 12

Nadomestilo za izgube

1. Razen v primeru, ko velja člen 13, investitorja pogodbenice, ki ga prizadene izguba v zvezi z naložbo na območju druge pogodbenice zaradi vojne ali drugega oboroženega spopada, izrednega stanja, državljanskih nemirov ali drugega podobnega dogodka na tem območju, ta pogodbenica glede povrnitve v prejšnje stanje, nadomestila ali druge poravnave obravnava na način, ki je najugodnejši od načinov, po katerih ta pogodbenica obravnava katerega koli drugega investitorja, ne glede na to, ali je to njen

lastni investitor, investitor kake druge pogodbenice ali pa investitor katere koli tretje države.

2. S pridržkom odstavka 1 je treba investitorju pogodbenice, ki ga v kateri koli od zgoraj navedenih okoliščin prizadene izguba na območju druge pogodbenice zato, ker so:

- (a) sile ali organi te druge pogodbenice zasegli njeno naložbo ali del le-te; ali
- (b) sile ali organi te druge pogodbenice uničili njeno naložbo ali del le-te, čeprav to ni bilo potrebno glede na dane okoliščine,

odobriti povrnitev v prejšnje stanje ali nadomestilo, ki mora biti v obeh primerih takojšnje, ustrezno in učinkovito.

Člen 13

Razlastitev

1. Naložbe investitorjev pogodbenice na območju katere koli druge pogodbenice ne smejo biti nacionalizirane, razlašene ali predmet ukrepa ali ukrepov z enakim učinkom kot nacionalizacija ali razlastitev (v nadaljevanju „razlastitev“), razen kadar je taka razlastitev:

- (a) za namen, ki je v javnem interesu;
- (b) nediskriminacijska;
- (c) izvedena po dolžnem pravnem postopanju; in
- (d) jo spremlja plačilo takojšnjega, ustreznega in učinkovitega nadomestila.

Tako nadomestilo je v višini poštene tržne vrednosti razlašene naložbe tik pred razlastitvijo ali preden je preteča razlastitev postala znana na tak način, da to vpliva na vrednost naložbe (v nadaljevanju „dan ovrednotenja“).

Tako pošteno tržno vrednost je treba na zahtevo investitorja izraziti v prosto zamenljivi valuti na podlagi tržnega menjalnega tečaja za to valuto na dan ovrednotenja. Nadomestilo vključuje tudi obresti, določene po tržni obrestni meri, od dneva razlastitve do dneva plačila.

2. Prizadeti investitor ima v skladu s pravom pogodbenice, ki razlašča, pravico, da sodni ali drugi pristojni ali neodvisni organ te pogodbenice v skladu z načeli iz odstavka 1 nemudoma pregleda njegov primer, ovrednotenje njegove naložbe in plačilo nadomestila.

3. Da bi se izognili vsakemu dvomu, velja, da razlastitev zajema tudi take primere, ko pogodbenica na svojem območju razlasti sredstva družbe ali podjetja, v katerem je investitor druge pogodbenice kapitalsko udeležen, kar vključuje tudi lastništvo delnic.

Člen 14

Prenosi v zvezi z naložbami

1. Vsaka pogodbenica v zvezi z naložbami investitorjem katere koli druge pogodbenice na svojem območju jamči prost prenos sredstev na svoje območje in z njega, vključno s prenosom:

- (a) začetnega kapitala in kakršnega koli dodatnega kapitala za ohranjanje in razvoj naložbe;
- (b) donosov;
- (c) plačil po pogodbi, vključno z odplačilom glavnice in s plačili zapadlih obresti v skladu s posojilno pogodbo;
- (d) neporabljenih zaslužkov in drugih nadomestil osebjem, ki so ga iz tujine zaposlili v zvezi s to naložbo,
- (e) prihodkov od prodaje ali likvidacije celotne naložbe ali njene dela;
- (f) plačil iz poravnave spora;
- (g) plačil nadomestila v skladu s členom 12 in 13.

2. Prenosi iz odstavka 1 se izvedejo brez odlašanja in (razen pri donosu v naravi) v prosto zamenljivi valuti.

3. Prenosi se izvedejo po tržnem menjalnem tečaju, ki velja na dan prenosa za gotovinske posle v valuti prenosa. Če ni deviznega trga, se uporabi zadnji veljavni tečaj za naložbe v državo ali zadnji tečaj za menjavo valut v posebne pravice črpanja, kar od tega je pač ugodnejše za investitorja.

4. Ne glede na odstavka 1 do 3 lahko pogodbenica zaščiti pravice upnikov ali zagotovi skladnost z zakoni o izdaji vrednostnih papirjev ter o poslovanju in trgovanju z njimi ter izvršitev sodb v civilnih, upravnih in kazenskih sodnih postopkih, tako da pravično, nerazlikovalno in v dobri veri uporabi svoje zakone in predpise.

5. Ne glede na odstavek 2 lahko države pogodbenice, ki so bile sestavni del nekdanje Zveze sovjetskih socialističnih republik, v medsebojnih sporazumih določijo, da prenosi plačil potekajo v valutah teh pogodbenih strank, pod pogojem, da ti sporazumi ne obravnavajo naložb investitorjev drugih pogodbenic na njihovih območjih manj ugodno od naložb investitorjev pogodbenic, ki so sklenile take sporazume, ali naložb investitorjev iz tretjih držav.

6. Ne glede na odstavek 1(b) lahko pogodbenica omeji prenos donosa v naravi v okoliščinah, ko sme pogodbenica v skladu s členom 29(2)(a) ali v skladu z GATT-om in z njim povezanimi dokumenti omejiti ali prepovedati izvoz ali prodajo za izvoz izdelkov, ki pomenijo donose v naravi; vendar pod pogojem, da pogodbenica dovoli, da se donosi v naravi prenesejo, kot je dovoljeno ali določeno v naložbenem sporazumu, naložbenem pooblastilu ali drugem pisnem dogovoru med pogodbenico in investitorjem druge pogodbenice ali subjektom njene naložbe.

Člen 15

Vstop v pravice in obveznosti (subrogacija)

1. Če pogodbenica ali njena pooblaščenca agencija (v nadaljevanju „odškodovalec“) izvede plačilo v okviru odškodnine ali poročila, danega za naložbo investitorja (v nadaljevanju „odškodovanec“), na območju druge pogodbenice (v nadaljevanju „gostiteljica“), prizna gostiteljica:

- (a) odstop vseh pravic in zahtevkov v zvezi s tako naložbo odškodovalcu; in
- (b) pravico odškodovalca, da uresničuje vse take pravice in uveljavlja take terjatve na podlagi vstopa v pravice in obveznosti.

2. Odškodovalec ima v vseh okoliščinah pravico do:

- (a) enakega obravnavanja pravic in zahtevkov, ki jih je pridobil na podlagi odstopa iz odstavka 1; in
- (b) enakih dolgovanih izplačil iz teh pravic in zahtevkov,

do katerih bi bil upravičen odškodovanec na podlagi te pogodbe v zvezi z zadevno naložbo.

3. V nobenem postopku iz člena 26 se pogodbenica ne sme pri svoji obrambi, postavljanju protizahtevkov, uveljavljanju pravice do pobota ali iz kakršnega koli drugega razloga sklicevati na to, da je bila ali bo odškodnina ali drugo nadomestilo za vso domnevno škodo ali del le-te prejeta v skladu s kako pogodbo o zavarovanju ali o poroštvu.

Člen 16

Razmerje do drugih sporazumov

Če sta dve ali več pogodbenic predhodno ali pozneje sklenili mednarodni sporazum, katerega pogoji se v obeh primerih nanašajo na zadeve iz dela III ali V te pogodbe;

1. se nič v delu III ali V te pogodbe ne sme razlagati kot odstopanje od določbe v zvezi s takimi pogoji drugega sporazuma ali pravice za izpodbijanje odločitev v zvezi s to pogodbo na podlagi takega sporazuma; in
2. se nič v takih pogojih iz drugega sporazuma ne sme razlagati kot odstopanje od katere koli določbe iz dela III ali V te pogodbe ali pravice za izpodbijanje odločitev v zvezi s takim sporazumom na podlagi te pogodbe,

kadar koli je kaka taka določba ugodnejša za investitorja ali naložbo.

DEL IV

DRUGE DOLOČBE

Člen 18

Suverenost nad energetskimi viri

1. Pogodbenice priznavajo državno suverenost in suverene pravice nad energetskimi viri. Ponovno potrjujejo, da se te pravice morajo uresničevati v skladu s pravili mednarodnega prava.

2. Ne da bi vplivala na cilje pospeševanja dostopa do energetskih virov in njihovega gospodarskega izkoriščanja in razvoja, pogodba na noben način ne sme v državah pogodbenicah vplivati na predpise, ki urejajo lastništvo energetskih virov.

Člen 17

Neuporaba dela III v določenih okoliščinah

Vsaka pogodbenica si pridržuje pravico, da odreče ugodnosti iz tega dela:

1. pravni osebi, če imajo tako pravno osebo v lasti ali pod nadzorom državljani tretje države ali njeni pripadniki po narodnosti, če taka pravna oseba ne opravlja večjih poslovnih dejavnosti na območju pogodbenice, na katerem je organizirana; ali
2. naložbi, če pogodbenica, ki take ugodnosti odreka, ugotovi, da je to naložba investitorja tretje države, s katero pogodbenica, ki odreka ugodnosti:
 - (a) nima diplomatskih odnosov; ali
 - (b) proti njej sprejme ali izvaja ukrepe:
 - (i) ki prepovedujejo posle z investitorji te države; ali
 - (ii) ki bi bili kršeni ali bi se jim izognili, če bi bile koristi iz tega dela pogodbe priznane investitorjem take države ali njihovim naložbam.

Člen 19

Okoljevarstveni vidiki

1. V prizadevanjih za trajno uravnotežen razvoj in ob upoštevanju obveznosti iz mednarodnih sporazumov o okolju, katerih pogodbenica je, si vsaka pogodbenica prizadeva na gospodarsko učinkovit način čim bolj zmanjšati škodljive vplive na okolje znotraj ali zunaj svojega območja zaradi vseh dejavnosti v zvezi z energetskega ciklusa na svojem območju in pri tem primerno upošteva varnost. Pri tem naj vsaka pogodbenica gospodarno ravna. V svoji politiki in dejanjih si vsaka pogodbenica prizadeva preventivno ukrepati tako, da prepreči ali na najmanjšo možno mero zmanjša poslabšanje okolja. Pogodbenice soglašajo, da bi moral onesnaževalec na območjih pogodbenic praviloma kriti stroške onesnaženja, vključno s čezmejnimi onesnaženjem, in sicer ob upoštevanju javnih koristi in brez negativnih vplivov na naložbo v energetskega ciklusa ali na mednarodno trgovino. Zato pogodbenice:

- (a) upoštevajo okoljevarstvene vidike ves čas oblikovanja in izvajanja svoje energetske politike;
- (b) pospešujejo tržno usmerjeno oblikovanje cen v celotnem energetskega ciklusu in skrbijo, da se bolje odražajo okoljevarstveni stroški in koristi varstva okolja v celotnem energetskega ciklusu;
- (c) ob upoštevanju člena 34(4) pospešujejo sodelovanje pri doseganju okoljevarstvenih ciljev Listine in sodelovanje na področju mednarodnih okoljevarstvenih standardov za energetskega ciklus, pri čemer upoštevajo razlike med negativnimi učinki in stroški za njihovo zmanjševanje med pogodbenicami;
- (d) si posebej prizadevajo za izboljšanje energetske učinkovitosti, za razvoj in uporabo obnovljivih energetskih virov, za pospeševanje uporabe čistejših goriv in za uporabo tehnologij in tehnoloških sredstev, ki zmanjšujejo onesnaževanje;
- (e) pospešujejo zbiranje informacij o okoljsko primernih in gospodarsko učinkovitih energetskih politikah ter o učinkovitih postopkih in tehnologijah glede na stroške ter skupno razpolaganje s temi informacijami;
- (f) pospešujejo ozaveščenost javnosti o vplivih energetskih sistemov na okolje, preprečevanju ali zmanjševanju njihovih negativnih vplivov na okolje in o stroških, povezanih z različnimi ukrepi za preprečevanje ali zmanjševanje takih vplivov;

(g) pospešujejo in sodelujejo pri raziskavah, razvoju in uporabi energetske učinkovitih in okolju primernih tehnologij, postopkov in procesov, ki na gospodarsko učinkovit način kar najbolj zmanjšujejo škodljive vplive na okolje v vseh delih energetskega ciklusa;

(h) ob upoštevanju primerne in učinkovite varstva pravic intelektualne lastnine spodbujajo ugodne razmere za prenos in razširjanje teh tehnologij;

(i) pri energetskih naložbenih projektih v zgodnji fazi in pred sprejemom odločitve pospešujejo pregledno presojo vplivov na okolje, kasneje pa njihovo spremljanje za okoljsko pomembne naložbene projekte v energetiki;

(j) pospešujejo mednarodno ozaveščenost in izmenjavo informacij o pomembnih okoljevarstvenih programih in standardih pogodbenic in o izvajanju teh programov in standardov;

(k) na zahtevo in v okviru svojih razpoložljivih sredstev sodelujejo pri razvoju in izvajanju ustreznih okoljevarstvenih programov pri pogodbenicah.

2. Na zahtevo ene ali več pogodbenic spore v zvezi z uporabo ali razlago določb tega člena - če v drugih ustreznih mednarodnih telesih ni dogovorov za obravnavanje takih sporov - pregleda Konferenca podpisnic Listine, ki si bo prizadevala najti rešitev.

3. Za namene tega člena:

(a) „energetski ciklus“ pomeni celotno energetskega verigo, vključno z dejavnostmi v zvezi z iskanjem, raziskovanjem, pridobivanjem, pretvarjanjem, skladiščenjem, prenosom, distribucijo in porabo različnih oblik energije ter obdelavo in odstranjevanjem odpadkov kakor tudi zaprtjem, prenehanjem ali opustitvijo teh dejavnosti, s čimer se škodljivi vplivi na okolje znižajo na najmanjšo možno mero;

(b) „vpliv na okolje“ pomeni vsak učinek, ki ga ima določena dejavnost na okolje, vključno na zdravje in varnost človeka, na rastlinstvo, živalstvo, tla, zrak, vodo, podnebje, krajino in zgodovinske spomenike ali druge prostorske zgradbe ali medsebojno delovanje teh dejavnikov; vključuje tudi učinke na kulturno dediščino ali na družbenogospodarske razmere, ki nastajajo s spremembo teh dejavnikov;

- (c) „izboljšanje energetske učinkovitosti“ pomeni tako ravnanje, s katerim se zadrži enak obseg proizvodnje (blaga ali storitve) brez zmanjšanja kakovosti ali učinkovitosti tega obsega, hkrati pa se zmanjša količina energije, potrebne za proizvodnjo takega obsega;
- (d) „učinkovit glede na stroške“ pomeni doseči določen cilj z najnižjimi stroški ali doseči največjo korist ob določenih stroških.
- (a) ugodnost, ki jo priznava pogodbenica v skladu z davčnimi določbami iz vsake konvencije, sporazuma ali dogovora, navedenega v pododstavku 7(a)(ii) odstavka; ali
- (b) davčni ukrep, katerega namen je zagotoviti učinkovito pobiranje davkov, razen če tak ukrep pogodbenice ni samovoljno diskriminacijsko usmerjen proti energetskim materialom in izdelkom s poreklom z območja druge pogodbenice ali namenjenih na območje druge pogodbenice, ali pa samovoljno ne omejuje ugodnosti, danih po členu 7(3).

Člen 20

Preglednost

1. V skladu s členom 29(2)(a) so ukrepi po načelih preglednosti GATT-a in z njim povezanih dokumentov tudi zakoni, predpisi, sodne in upravne odločbe v splošni uporabi, ki vplivajo na trgovino z energetskimi materiali in izdelki.
2. Zakoni, predpisi, sodne in upravne odločbe v splošni uporabi, ki jih uveljavlja katera koli pogodbenica, ter veljavni sporazumi med pogodbenicami, ki vplivajo na druge zadeve, ki jih ureja ta pogodba, se ravno tako nemudoma objavijo na tak način, da se pogodbenice in investitorji lahko z njimi seznajajo. Določbe tega odstavka pa od nobene pogodbenice ne zahtevajo, da razkrije zaupne informacije, ki bi ogrožale uveljavljanje zakona ali bi bile drugače v nasprotju z javnim interesom ali pa bi škodovala zakonitim poslovnim interesom kakega investitorja.
3. Vsaka pogodbenica določi eno ali več informacijskih mest, kamor se lahko naslovijo zahtevki za informacije v zvezi z zgoraj omenjenimi zakoni, predpisi, sodnimi in upravnimi odločbami, take naslove pa mora nemudoma sporočiti Sekretariatu, ki jih na zahtevo da na voljo.
3. Člen 10(2) in (7) se uporablja za davčne ukrepe pogodbenic, razen za ukrepe v zvezi z obdavčenjem dohodka ali kapitala, vendar pa se take določbe ne uporabljajo za:
- (a) sprejete obveznosti obravnavanja po načelu največjih ugodnosti glede ugodnosti, ki jih je priznala pogodbenica v skladu z davčnimi določbami kake konvencije, sporazuma ali dogovora iz pododstavka 7(a)(ii) ali na podlagi članstva v kaki regionalni organizaciji za gospodarsko povezovanje; ali
- (b) davčne ukrepe, katerih namen je zagotoviti učinkovito pobiranje davkov, razen kadar je tak ukrep samovoljno diskriminacijski do investitorja druge pogodbenice ali samovoljno omejuje ugodnosti, priznane v skladu z naložbenimi določbami te pogodbe.

Člen 21

Obdavčenje

1. Če v tem členu ni drugače določeno, nič v tej pogodbi ne ustvarja pravic ali nalaga obveznosti v zvezi z davčnimi ukrepi pogodbenic. Pri neskladju med tem členom in kako drugo določbo te pogodbe se za tako neskladje uporablja ta člen.
2. Člena 7(3) se uporablja za davčne ukrepe, razen za ukrepe v zvezi z obdavčenjem dohodka ali kapitala, vendar se ta določba ne uporablja za:
4. Člen 29(2) do (6) velja za davčne ukrepe, razen za ukrepe v zvezi z obdavčenjem dohodka ali kapitala.
5. (a) Člen 13 se uporablja za davke.
- (b) Kadar koli se pojavi vprašanje po členu 13, ali davek predstavlja razlastitev oziroma ali je davek, ki naj bi predstavljal razlastitev, diskriminacijski, se uporabljajo naslednje določbe:
- (i) Investitor ali pogodbenica, ki trdi, da gre za razlastitev, predloži zadevo v zvezi z vprašanjem, ali je davek razlastitev oziroma ali je davek diskriminacijski, pristojnemu davčnemu organu. Če investor ali pogodbenica tega ne stori, bodo organi za reševanje sporov v skladu s členom 26(2) (c) ali členom 27(2) to vprašanje predložili pristojnim davčnim organom.

(ii) Pristojni davčni organi si bodo tako vprašanje prizadevali rešiti v šestih mesecih po predložitvi zadeve. Kadar gre za vprašanje nepristranskosti, uporabijo pristojni davčni organi določbe o nepristranskosti iz ustrezne davčne konvencije, če pa v ustrezni davčni konvenciji, ki velja za ta davek, ni določb o nepristranskosti ali če med prizadetima pogodbenicama ni v veljavi nobene take davčne konvencije, uporabijo organi načela nepristranskosti iz vzorčne konvencije o davku na dohodek in kapital Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj.

(iii) Organi za reševanje sporov iz člena 26(2)(c) ali 27(2) lahko upoštevajo vse ugotovitve pristojnih davčnih organov v zvezi z vprašanjem, ali je davek razlastitev. Ti organi upoštevajo vse ugotovitve, do katerih so prišli pristojni davčni organi v šestmesečnem obdobju, kot je predpisan v točki pododstavku (b)(ii), v zvezi z vprašanjem, ali je davek diskriminacijski. Ti organi lahko upoštevajo tudi vse ugotovitve, do katerih so prišli pristojni davčni organi po izteku šestmesečnega obdobja.

(iv) V nobenih okoliščinah vključitev pristojnih davčnih organov po preteku šestmesečnega obdobja, omenjenega v pododstavku (b)(ii), ne sme povzročiti zavlačevanja postopkov iz člena 26 in 27.

6. Da bi se izognili vsakemu dvomu, velja, da člen 14 ne omejuje pravice pogodbenice, da naloži davek ali ga pobira na izvoru ali kako drugače.

7. Za namene tega člena:

(a) Izraz „davčni ukrep“ vključuje:

(i) vsako določbo v zvezi z davki po domačem pravu pogodbenice ali njene političnoupadne enote ali lokalne skupnosti; in

(ii) vsako določbo v zvezi z davki po kateri koli konvenciji o izogibanju dvojnemu obdavčenju ali po drugem mednarodnem sporazumu ali dogovoru, ki zavezuje pogodbenico.

(b) Kot davek na dohodek ali na kapital se štejejo vsi davki, predpisani na celoten dohodek ali celoten kapital ali na sestavne dele dohodka ali kapitala, vključno z davki na dobiček iz

odtujitve premoženja, davki na nepremičnine, dediščine in darila ali vsebinsko podobni davki, davki na celoten znesek plač, ki jih izplačajo podjetja, ter davki na povečano vrednost kapitala.

(c) „Pristojni davčni organ“ pomeni pristojni organ iz sporazuma o dvojnem obdavčenju, ki velja med pogodbenicama, če pa takega sporazuma ni v veljavi, ministra ali ministrstvo, pristojno za davke, ali njegove pooblaščen predstavnike.

(d) Da bi se izognili vsakemu dvomu, velja, da izraza „davčne določbe“ in „davki“ ne vključujeta carinskih dajatev.

Člen 22

Državna in privilegirana podjetja

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da državno podjetje, ki ga ima ali ustanovi, posluje v zvezi s prodajo blaga ter opravljanjem storitev na njenem območju na način, ki je v skladu z obveznostmi pogodbenice po delu III te pogodbe.

2. Nobena pogodbenica ne sme spodbujati državnega podjetja ali zahtevati od njega, da opravlja dejavnosti na njenem območju na način, ki ni v skladu z obveznostmi pogodbenice po drugih določbah te pogodbe.

3. Če pogodbenica ustanovi ali ima fizično ali pravno osebo in jo pooblasti za izdajanje predpisov in ji da druga upravna in vladna pooblastila, zagotovi, da taka oseba izvaja svoja pooblastila na način, ki je v skladu z obveznostmi pogodbenice po tej pogodbi.

4. Nobena pogodbenica ne spodbuja nobene fizične ali pravne osebe, ki ji podeli izključne ali posebne privilegije, da opravlja svoje dejavnosti na njenem območju na način, ki ni v skladu z obveznostmi pogodbenice po tej pogodbi, niti tega od nje ne zahteva.

5. Za namene tega člena izraz „fizična ali pravna oseba“ vključuje vsako podjetje, agencijo ali drugo organizacijo ali posameznika.

Člen 23

Ustrezno ravnanje političnoupravnih oblasti

1. Vsaka pogodbenica je po tej pogodbi v celoti odgovorna za upoštevanje vseh določb pogodbe in sprejme take smotrne ukrepe, ki so ji na voljo, s katerimi zagotovi, da regionalne in lokalne vlade in organi na njenem območju upoštevajo te določbe.

2. Določbe v zvezi z reševanjem sporov iz dela II, IV in V te pogodbe se lahko uporabijo tudi za ukrepe, ki jih sprejmejo regionalne ali lokalne vlade ali organi na območju pogodbenice in ki vplivajo na ustrezno ravnanje pogodbenice v skladu s pogodbo.

Člen 24

Izjeme

1. Ta člen se ne uporablja za člen 12, 13 in 29.

2. Določbe te pogodbe, razen

(a) določb, navedenih v odstavku 1; in

(b) v zvezi s točko (i) dela III te pogodbe,

ne preprečujejo nobeni pogodbenici, da sprejme ali uveljavi ukrep,

(i) potreben za zaščito življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin, ali

(ii) ki je bistvenega pomena za pridobivanje ali distribucijo energetskih materialov in izdelkov v razmerah pomanjkanja zaradi vzrokov, na katere pogodbenica ne more vplivati, vendar pod pogojem, da je tak ukrep skladen z načeli, da

(A) imajo vse druge pogodbenice pravico do pravično razdeljenega deleža mednarodnih dobav teh energetskih materialov in izdelkov; in

(B) vsak tak ukrep, ki ni v skladu s to pogodbo, preneha veljati takoj, ko prenehajo obstajati okoliščine, zaradi katerih je bil sprejet, ali

(iii) ki je namenjen v podporo investitorjem, ki so prvotni naseljenci, socialno ali ekonomsko ogroženi posamezniki ali skupine, ali pa njihovim naložbam, o čemer je bil obveščen Sekretariat, vendar pod pogojem, da tak ukrep

(A) bistveno ne vpliva na gospodarstvo te pogodbenice; in

(B) ne pomeni neenakopravnega razlikovanja med investitorji katere koli druge pogodbenice in investitorji te pogodbenice, ki ne spadajo v skupino tistih, ki jim je bil ukrep namenjen,

pod pogojem, da tak ukrep ne pomeni prikritega omejevanja gospodarske dejavnosti v energetiki ali samovoljnega ali neopravičljivega neenakopravnega razlikovanja med pogodbenicami ali med investitorji ali med drugimi zainteresiranimi osebami pogodbenic. Taki ukrepi morajo biti primerno utemeljeni in ne smejo koristiti, ki jih ena ali več drugih pogodbenic lahko upravičeno pričakuje na podlagi te pogodbe, izničiti ali prizadeti bolj, kot je to nujno potrebno za doseg opredeljenega cilja.

3. Določbe te pogodbe, razen tistih iz odstavka 1, se ne smejo razlagati, kot da preprečujejo kaki pogodbenici sprejeti ukrep, ki je po njenem mnenju potreben:

(a) za zaščito njenih bistvenih varnostnih interesov, vključno

(i) z ukrepi v zvezi z dobavo energetskih materialov in izdelkov vojski; ali

(ii) z ukrepi, sprejetimi v vojni, oboroženem spopadu ali drugih izrednih razmerah v mednarodnih odnosih;

(b) za izvajanje nacionalne politike v zvezi z neširjenjem jedrskega orožja ali drugih jedrskih eksplozivnih sredstev ali za izpolnjevanje njenih obveznosti po Sporazumu o neširjenju jedrskega orožja, iz navodil dobaviteljem jedrskih snovi in iz drugih mednarodnih obveznosti in dogovorov o neširjenju jedrskega orožja; ali

(c) za vzdrževanje javnega reda.

Tak ukrep ne sme predstavljati prikritega omejevanja tranzita.

4. Določbe te pogodbe, ki zagotavljajo obravnavanje po načelu največjih ugodnosti, ne zavezujejo nobene pogodbenice, da ugodneje obravnava investitorje druge pogodbenice na podlagi:

- (a) njenega članstva v območju proste trgovine ali v carinski uniji; ali
- (b) dvostranskega ali večstranskega sporazuma o gospodarskem sodelovanju med državami, ki so sestavljale nekdanjo Zvezo sovjetskih socialističnih republik, dokler dokončno ne oblikujejo svojih medsebojnih gospodarskih odnosov.

Člen 25

Sporazumi o gospodarskem povezovanju

1. Določb te pogodbe ni mogoče razlagati, kot da zahtevajo od pogodbenice, ki je podpisnica sporazuma o gospodarskem pove-

zovanju (v nadaljevanju SGP), da na podlagi obravnavanja po načelu največjih ugodnosti drugo pogodbenico, ki ni podpisnica takega SGP, ugodneje obravnava v skladu z določbami SGP, ki veljajo med podpisnicami le-tega.

2. Za namene odstavka 1 pomeni „SGP“ sporazum, ki med drugim znatno liberalizira trgovino in naložbe, in sicer tako, da ob začetku veljavnosti tega sporazuma ali v doglednem roku z odpravo praktično vsega neenakopravnega razlikovanja med članicami takega sporazuma odpravi obstoječe diskriminacijske ukrepe in/ali prepove nove ali dodatne diskriminacijske ukrepe.

3. Ta člen ne vpliva na uporabo sporazuma GATT in njim povezanih dokumentov v skladu s členom 29.

DEL V

REŠEVANJE SPOROV

Člen 26

Reševanje sporov med investitorjem in pogodbenico

1. Spori med pogodbenico in investitorjem druge pogodbenice v zvezi z naložbo druge pogodbenice na območju prve pogodbenice, ki zadevajo domnevno kršitev obveznosti prve pogodbenice iz dela III, se, če je mogoče, rešujejo po mirni poti.

2. Če spora v treh mesecih od datuma, ko je ena od strank v sporu zahtevala mirno rešitev spora, ne bi bilo mogoče rešiti v skladu z določbami iz odstavka 1, lahko investitor, ki je stranka v sporu, po svoji izbiri preda spor v reševanje:

- (a) rednim sodiščem ali upravnim sodiščem pogodbenice v sporu;
- (b) v skladu s kakršnim koli ustreznim in vnaprej dogovorjenim postopkom za reševanje spora; ali
- (c) v skladu z odstavki v nadaljevanju tega člena.

3. (a) Z izjemo pododstavkov (b) in (c) vsaka pogodbenica s tem brezpogojno soglašaja, da se spor rešuje po postopku

mednarodne arbitraže ali sprave v skladu z določbami tega člena.

- (b) (i) Pogodbenice, naštet v Prilogi ID, ne dajejo takega brezpogojnega soglasja, kadar je investitor spor že predtem predal v reševanje v skladu s pododstavkoma 2 (a) ali (b).

- (ii) Zaradi preglednosti vsaka pogodbenica, ki je naštet v Prilogi ID, preda Sekretariatu pisno izjavo o svoji politiki, običajnih postopkih in pogojih v zvezi s tem najkasneje na dan deponiranja svoje listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi v skladu s členom 39 ali na dan deponiranja svoje listine o pristopu v skladu s členom 41.

- (c) Pogodbenica, naštet v Prilogi IA, ne daje takega brezpogojnega soglasja za spor, ki nastane na podlagi zadnjega stavka člena 10(1).

4. Če se investitor odloči, da bo predal spor v reševanje v skladu s pododstavkom (c) odstavka 2, mora razen tega investitor dati svoj pisni pristanek, da se spor predloži v reševanje:

- (a) (i) Mednarodnemu centru za reševanje investicijskih sporov, ki je bil ustanovljen v skladu s Konvencijo o reševanju investicijskih sporov med državami in državljani drugih držav, dano na voljo za podpis 18. marca 1965 v Washingtonu (konvencija ICSID), če sta pogodbenica

investitorja in pogodbenica, ki je stranka v sporu, obe pogodbenici konvencije ICSID; ali

- (ii) Mednarodnemu centru za reševanje investicijskih sporov, ki je bil ustanovljen na podlagi konvencije iz pododstavka (a)(i) v skladu s pravili, ki veljajo za dodatna pravna sredstva pri urejanju postopkov sekretariata Centra (v nadaljevanju „pravila za dodatna pravna sredstva“), če je pogodbenica investitorja ali pogodbenica, ki je stranka v sporu, pogodbenica konvencije ICSID, vendar obe to nista;
- (b) enemu samemu razsodniku ali ad hoc razsodišču, ustanovljenemu po arbitražnih pravilih komisije Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo (v nadaljevanju UNCITRAL);
- (c) po arbitražnem postopku v skladu z arbitražnim institutom Stockholmske trgovinske zbornice.

5. (a) Za soglasje iz odstavka 3 skupaj s pisnim soglasjem investitorja iz odstavka 4 velja, da izpolnjuje zahtevo:

- (i) po pisnem soglasju strank v sporu za namene iz poglavja II konvencije ICSID in za namene pravil za dodatna pravna sredstva;
- (ii) po „pisnem sporazumu“ za namene člena II Konvencije Združenih narodov o priznavanju in izvrševanju tujih arbitražnih odločb, ki je bila podpisana 10. junija 1958 v New Yorku (v nadaljevanju „Newyorška konvencija“), in
- (iii) „da so se pogodbenice pisno sporazumele“ za namene člena 1 arbitražnih pravil UNCITRAL-a.

(b) Vsaka arbitraža po tem členu mora na zahtevo katere koli stranke v sporu potekati v državi, ki je pogodbenica Newyorške konvencije. Šteje se, da zahtevki, predani arbitraži v skladu s to pogodbo, izhajajo iz poslovnega razmerja ali posla za namene člena 1 omenjene konvencije.

6. Razsodišče, ustanovljeno po odstavku 4, odloča o spornih zadevah v skladu s to pogodbo in veljavnimi pravili in načeli mednarodnega prava.

7. Investitor, ki ni fizična oseba in ima na dan pisnega soglasja iz odstavka 4 državljanstvo pogodbenice stranke v sporu, ki pa je bil pod nadzorom investorjev druge pogodbenice, preden je nastal spor med njim in pogodbenico, se za namene člena 25(2)(b) konvencije ICSID obravnava kot „državljan druge države pogodbenice“ in ga je treba za namen člena 1(6) pravil za dodatna pravna sredstva obravnavati kot „državljana druge države“.

8. Arbitražne odločbe, med katerimi je lahko tudi odločba o materialni pravici, so za stranke v sporu dokončne in zavezujoče. Arbitražna odločba v zvezi z ukrepom lokalne vlade ali organa oblasti pogodbenice stranke v sporu določa, da pogodbenica lahko plača denarno odškodnino namesto kakršne koli druge odobrene odškodnine. Vsaka pogodbenica brez odlašanja izvrši vsako tako odločbo in zagotovi učinkovito izvršitev takih odločb na svojem območju.

Člen 27

Reševanje sporov med pogodbenicami

1. Pogodbenice si prizadevajo rešiti spore v zvezi z uporabo ali razlago te pogodbe po diplomatski poti.

2. Če spor v razumnem roku ni rešen v skladu z odstavkom 1, lahko vsaka stranka v sporu s pisnim obvestilom drugi stranki v sporu preda zadevo ad hoc razsodišču v skladu s tem členom, razen če ni drugače določeno v tej pogodbi ali pisno dogovorjeno med pogodbenicami in razen če se spor nanaša na uporabo ali razlago člena 6 ali 19 ali za pogodbenice, navedene v zadnjem stavku člena 10(1) Priloge IA.

3. Tako ad hoc razsodišče se oblikuje takole:

(a) Pogodbenica, ki sproži postopek, imenuje enega člana razsodišča in obvesti drugo pogodbenico v sporu o svojem imenovanju v 30. dneh, potem ko je od druge pogodbenice prejela obvestilo, omenjeno v odstavku 2.

(b) V 60. dneh po prejemu pisnega obvestila iz odstavka 2 druga pogodbenica stranka v sporu imenuje svojega člana. Če do

- tega imenovanja ne pride v predpisanem roku, lahko pogodbenica, ki je sprožila postopek, v 90. dneh po prejemu pisnega obvestila iz odstavka 2 zahteva imenovanje v skladu s pododstavkom (d).
- (c) Pogodbenici stranki v sporu imenujeta tretjega člana, ki pa ne sme biti po narodnosti pripadnik ali državljan pogodbenice stranke v sporu. Ta član je predsednik razsodišča. Če se v 150. dneh po prejemu obvestila iz odstavka 2 pogodbenici ne moreta sporazumeti o imenovanju tretjega člana, se to imenovanje opravi v skladu s pododstavkom (d) na zahtevo ene ali druge pogodbenice, predloženo v 180. dneh po prejemu takega obvestila.
- (d) Imenovanja, zahtevana v skladu s tem odstavkom, opravi generalni sekretar Stalnega mednarodnega arbitražnega sodišča v 30. dneh po prejemu zahtevka. Če generalni sekretar ne more izpolniti te naloge, opravi imenovanja prvi sekretar urada. Če tudi ta ne more izpolniti te naloge, opravi imenovanja najvišji namestnik.
- (e) Imenovanja v skladu s pododstavki (a) do (d) je treba opraviti ob upoštevanju usposobljenosti in izkušenj članov, ki jih je treba imenovati, zlasti na področju zadev, ki jih pokriva ta pogodba.
- (f) Če se pogodbenici ne dogovorita drugače, se uporabljajo arbitražna pravila UNCITRAL, razen kolikor jih pogodbenici stranki v sporu ali razsodniki ne spremenijo. Razsodišče odloča z večino glasov svojih članov.
- (g) Razsodišče razsodi spor v skladu s to pogodbo in veljavnimi pravili in načeli mednarodnega prava.
- (h) Arbitražna odločba je za pogodbenici stranki v sporu dokončna in zavezujoča.
- (i) Če pri sprejemanju odločbe razsodišče ugotovi, da ukrep regionalne ali lokalne vlade ali organa na območju pogodbenice, navedene v delu I Priloge P, ni v skladu s to pogodbo, se lahko vsaka stranka v sporu sklicuje na določbe iz dela II Priloge P.
- (j) Stroške razsodišča, vključno z nagrado njegovim članom, krijeta v enakih deležih pogodbenici stranki v sporu. Vendar pa lahko razsodišče po svoji presoji odredi, da ena od pogodbenic strank v sporu plača večji delež stroškov.
- (k) Če se pogodbenici stranki v sporu ne dogovorita drugače, razsodišče zaseda v Haagu in uporablja prostore in opremo Stalnega arbitražnega sodišča.
- (l) Kopijo odločbe je treba shraniti pri Sekretariatu, ki poskrbi, da je vsem na voljo.

Člen 28

Neuporaba člena 27 za določene spore

Spor med pogodbenicami glede uporabe ali razlage člena 5 ali 29 se ne rešuje v skladu s členom 27, razen če se tako ne dogovorita pogodbenici stranki v sporu.

DEL VI

PREHODNE DOLOČBE

Člen 29

Začasne določbe o zadevah v zvezi s trgovino

1. Dokler katera od pogodbenic ni pogodbenica GATT-a in z njim povezanih dokumentov, se uporabljajo za trgovanje z energetskimi materiali in izdelki določbe tega člena:

2. (a) Trgovino z energetskimi materiali in izdelki med pogodbenicami, od katerih vsaj ena ni pogodbenica GATT-a ali ustreznega z njim povezanega dokumenta, urejajo - ob upoštevanju pododstavkov (b) in (c) in z izjemami in pravili, predvidenimi v Prilogi G - določbe GATT-a 1947 in z njim povezani dokumenti, kot so se uporabljali 1. marca 1994 in so jih pogodbenice GATT-a 1947 med seboj uporabljale za energetske materiale in izdelke, in

sicer tako, kot če bi bile vse pogodbenice tudi pogodbenice GATT-a 1947 in z njim povezanih dokumentov.

navedeni v Prilogi G, ter ustreznih določb GATT-a 1994 in z njim povezanih dokumentov; ali

(b) Za državo pogodbenico, ki je bila sestavni del nekdanje Zveze sovjetskih socialističnih republik, lahko namesto tega tako trgovino ureja - ob upoštevanju določb iz Priloge TFU - sporazum med dvema državama ali več takimi državami do 1. decembra 1999 ali do sprejetja take pogodbenice v GATT, kar koli bo pač prej.

(b) če je v največji možni meri, ki jo omogočajo njeni zakonodajni postopki, obvestila Sekretariat o svojem predlogu za tako povišanje in dala drugim zainteresiranim pogodbenicam primerno možnost, da se posvetujejo glede njenega predloga, ter obravnavala vse njihove pripombe.

(c) Glede trgovine med katerimi koli pogodbenicami GATT-a se ne uporablja pododstavek (a), če ena ali druga od takih pogodbenic ni pogodbenica GATT-a 1947.

6. Podpisnice se zavezujejo, da bodo v skladu z razvojem svetovnega trgovinskega sistema najkasneje 1. januarja 1995 začele s pogajanjem o besedilu sprememb in dopolnitev pogodbe, ki bo po tam določenih pogojih zavezovala vsako pogodbenico, da ne poveča carin ali dajatev nad raven, ki bo predpisana v takih spremembah in dopolnitvah; pogajanja naj bi se končala do 1. januarja 1998.

3. Vsaka podpisnica te pogodbe in vsaka država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje, ki pristopi k tej pogodbi, predloži na dan svojega podpisa ali deponiranja svoje listine o pristopu Sekretariatu seznam vseh carinskih stopenj in drugih dajatev za energetske materiale in izdelke ob uvozu ali izvozu in obvesti o višini takih carinskih stopenj in dajatev, ki se uporabljajo na dan podpisa ali deponiranja listine o pristopu. O vseh spremembah teh stopenj ali drugih dajatev je treba obvestiti Sekretariat, ki te spremembe sporoči pogodbenicam.

7. Priloga D se uporablja za spore glede skladnosti z določbami, ki veljajo za trgovanje po tem členu, in razen če se pogodbenici v sporu ne dogovorita drugače, za spore glede skladnosti s členom 5 med pogodbenicami, od katerih vsaj ena ni pogodbenica GATT-a; Priloga D pa se ne uporablja za spor med pogodbenicami, katerega vsebina izhaja iz sporazuma:

4. Vsaka pogodbenica si bo prizadevala, da ne bo povišala teh carinskih stopenj ali drugih dajatev ob uvozu ali izvozu:

(a) ki je bil sporočen v skladu s pododstavkom 2(b) in Prilogo TFU in izpolnjuje druge zahteve iz le-teh; ali

(a) v primeru uvoza energetskih materialov in izdelkov, opisanih v delu I seznama, ki velja za pogodbenico iz člena II GATT-a, nad višino, določeno v tem seznamu, če je pogodbenica tudi pogodbenica GATT-a;

(b) s katerim se vzpostavlja območje proste trgovine ali carinska unija, kot je opisano v členu XXIV GATT-a.

(b) če pa pogodbenica ni pogodbenica GATT-a v primeru izvoza ali uvoza energetskih materialov in izdelkov nad višino, ki je bila navedena v najnovejšem obvestilu Sekretariatu, razen kot je dovoljeno v določbah, ki se uporabljajo po pododstavku 2(a).

Člen 30

Razvoj v mednarodnih trgovinskih dogovorih

5. Pogodbenica lahko zviša tako carinsko stopnjo ali druge dajatve nad višino iz odstavka 4, samo:

Pogodbenice se zavezujejo, da bodo v smislu rezultatov Urugvajskega kroga o večstranskih trgovinskih pogajanjih, ki so v glavnem navedeni v njegovem sklepnem dokumentu, podpisanem 15. aprila 1994 v Marakešu, najkasneje 1. julija 1995 ali ob začetku veljavnosti te pogodbe, kar bo pač kasneje, začele razmišljati o ustreznih spremembah in dopolnitvah pogodbe z namenom, da vse take spremembe in dopolnitve sprejme Konferenca podpisnic Listine.

(a) če za carinske stopnje ali drugo dajatev ob uvozu tako dejanje ni v nasprotju z veljavnimi določbami GATT-a, razen določb GATT-a 1947 in z njim povezanih dokumentov, ki so

Člen 31

Energetska oprema

Začasna konferenca podpisnic Listine bo na svojem prvem sestanku začela proučevati vključitev energetske opreme v trgovinske določbe te pogodbe.

Člen 32

Prehodni dogovori

1. Ob upoštevanju, da je potreben čas za prilagoditev zahtevam tržnega gospodarstva, lahko v Prilogi T navedena pogodbenica začasno v celoti preneha izpolnjevati svoje obveznosti iz ene ali več spodaj naštetih določb te pogodbe, in sicer v skladu s pogoji iz odstavkov 3 do 6:

člen 6(2) in (5)

člen 7(4)

člen 9(1)

člen 10(7) - posebni ukrepi

člen 14(1)(d) - samo v zvezi s prenosom neporabljenega zaslužka

člen 20(3)

člen 22(1) in (3)

2. Druge pogodbenice pomagajo vsaki pogodbenici, ki je v celoti prenehala izpolnjevati obveznosti iz odstavka 1, da doseže razmere, v katerih bo tako začasno prenehanje izpolnjevanja obveznosti preklicala. Ta pomoč je lahko v kakršni koli obliki, ki se zdi drugim pogodbenicam najučinkovitejša glede na potrebe, sporočene na podlagi pododstavka 4(c), vključno z dvostranskimi ali večstranskimi dogovori, kjer je to primerno.

3. Veljavne določbe, faze do njihove polne uresničitve, ukrepi, ki jih je treba sprejeti, in datum ali izjemoma naključen dogodek, na podlagi katerega je vsaka faza končana in ukrep sprejet, so za vsako pogodbenico, ki zahteva prehodne dogovore, naštet v Prilogi T. Vsaka taka pogodbenica sprejme našete ukrepe do datuma, ki je v Prilogi T naveden za ustrezno določbo in fazo. Pogodbenice, ki so začasno v celoti prenehale izpolnjevati

obveznosti iz odstavka 1, se zavezujejo, da jih bodo v celoti izpolnile do 1. julija 2001. Če bi se kaki pogodbenici zaradi izrednih okoliščin zdelo potrebno zahtevati podaljšanje roka takega začasnega neizpolnjevanja obveznosti ali vključitev takega dodatnega začasnega neizpolnjevanja obveznosti, ki ni bilo že predhodno naštet v Prilogi T, mora odločitev o zahtevi po spremembi Priloge T sprejeti Konferenca podpisnic Listine.

4. Pogodbenica, ki je zahtevala prehodne dogovore, mora obveščati Sekretariat najmanj enkrat v 12. mesecih:

- (a) o izvajanju vseh ukrepov, naštetih v njeni Prilogi T, in o splošnem napredku do polne izpolnitve obveznosti;
- (b) o pričakovanem napredku v naslednjih 12. mesecih za polno izpolnjevanje svojih obveznosti, o problemih, ki jih predvi-
deva, in o svojih predlogih za obvladovanje teh problemov;
- (c) o potrebi po tehnični pomoči za lažje dokončanje faz, dolo-
čenih v Prilogi T, ki je potrebna za polno uresničevanje te
pogodbe, ali za reševanje katerega koli problema, sporoče-
nega na podlagi pododstavka (b), kakor tudi za pospeševanje
drugih potrebnih tržno usmerjenih reform in posodobitve
njene energetike;
- (d) o vsaki morebitni potrebi po zahtevi iz odstavka 3.

5. Sekretariat:

- (a) pošilja vsem pogodbenicam obvestila iz odstavka 4;
- (b) vse obvešča o potrebah in ponudbah za tehnično pomoč iz
odstavka 2 in pododstavka 4(c) ter se pri tem, kjer je to
primerno, naslanja na dogovore, ki obstajajo v drugih med-
narodnih organizacijah, in dejavno pospešuje njihovo uskla-
jevanje;
- (c) ob izteku vsakih šest mesecev pošilja vsem pogodbenicam
povzetek vseh obvestil iz pododstavka 4(a) ali (d).

6. Konferenca podpisnic Listine vsako leto pregleda napredek pogodbenic pri uresničevanju določb tega člena in usklajevanju potreb in ponudb za tehnično pomoč, omenjeno v odstavku 2 in pododstavku 4(c). Med tem pregledom se lahko odloči o sprejemu ustreznih ukrepov.

DEL VII

ORGANIZIRANOST IN INSTITUCIJE

Člen 33

Protokoli in deklaracije v zvezi z energetske listine

1. Konferenca podpisnic Listine lahko za doseg ciljev in načel Listine izda pooblastilo za pogajanja o številnih protokolih in deklaracijah v zvezi z energetske listino.

2. Vsaka podpisnica Listine lahko sodeluje pri takih pogajanjih.

3. Država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje ne more postati podpisnica protokola ali deklaracije, razen če ni ali ne postane hkrati podpisnica Listine in pogodbenica te pogodbe.

4. Ob upoštevanju odstavka 3 in pododstavka 6(a) se končne določbe, ki veljajo za protokol, določijo v tem protokolu.

5. Protokol se uporablja samo za pogodbenice, ki soglašajo, da jih ta protokol zavezuje, in ne omejuje pravic in obveznosti tistih pogodbenic, ki niso pogodbenice protokola.

6. (a) Protokol lahko naloži obveznosti Konferenci podpisnic Listine in naloge Sekretariatu, vendar se take obveznosti in naloge ne smejo naložiti z dopolnilom protokola, razen če je tako dopolnilo odobrila Konferenca podpisnic Listine; za njeno odobritev pa ne veljajo nobene določbe protokola, za katere je izdano pooblastilo po pododstavku (b).

(b) Protokol, ki ureja, katere odločitve morajo biti sprejete na Konferenci podpisnic Listine, lahko - ob upoštevanju pododstavka (a) - ureja zadeve v zvezi z odločitvami:

(i) za pravila za glasovanje, razen tistih, ki so vsebovana v členu 36;

(ii) da se samo podpisnice protokola štejejo za pogodbenice za namene člena 36 ali imajo pravico glasovati po pravilih, predpisanih v protokolu.

Člen 34

Konferenca podpisnic energetske listine

1. Pogodbenice se občasno sestajajo na Konferenci podpisnic energetske listine (v nadaljevanju imenovana „Konferenca

podpisnic Listine“), na kateri sme imeti vsaka pogodbenica po enega predstavnika. Redna zasedanja bodo v časovnih presledkih, ki jih določi Konferenca podpisnic Listine.

2. Izredna zasedanja Konference podpisnic Listine so lahko, kadar to določi Konferenca podpisnic Listine, ali na pisno zahtevo katere koli pogodbenice pod pogojem, da jo v šestih tednih, potem ko je Sekretariat obvestil pogodbenice o tej zahtevi, podpre najmanj ena tretjina pogodbenic.

3. Naloge Konference podpisnic Listine so:

(a) izvajanje nalog, določenih v tej pogodbi in v protokolih;

(b) nadzor in pomoč pri uresničevanju načel Listine in določb te pogodbe in protokolov;

(c) pomoč pri usklajevanju ustreznih splošnih ukrepov za uresničevanje načel Listine v skladu s to pogodbo in protokolih;

(d) obravnavanje in sprejetje programov dela, ki jih mora izvesti Sekretariat;

(e) obravnavanje in odobritev letnih računovodskih izkazov in proračuna Sekretariata;

(f) obravnavanje in odobritev ali sprejetje pogojev pogodbe o poslovnih prostorih ali drugih pogodb, vključno s privilegiji in imunitetami, ki bi bili potrebni za Konferenco podpisnic Listine in za Sekretariat;

(g) spodbujanje skupnih prizadevanj, ki so usmerjena v pospeševanje tržno naravnanih reform in posodobitev energetike v tistih državah Srednje in Vzhodne Evrope ter nekdanje Zveze sovjetskih socialističnih republik, katerih gospodarstva so v prehodu;

(h) pooblastilo in odobritev mandata za pogajanje o protokolih ter obravnavanje in sprejetje besedila protokolov in njihovih dopolnil;

(i) pooblastilo za pogajanje o deklaracijah in odobritev izdaje le-teh;

(j) odločanje o pristopu k tej pogodbi;

- (k) pooblastilo za pogajanja in obravnavanje ter odobritev ali sprejetje pridružitvenih sporazumov;
- (l) obravnavanje in sprejetje besedil sprememb in dopolnitev te pogodbe;
- (m) obravnavanje in odobritev prilagoditev in tehničnih sprememb prilog k tej pogodbi;
- (n) imenovanje generalnega sekretarja in sprejetje vseh odločitev, potrebnih za ustanovitev in delovanje Sekretariata, vključno z organiziranostjo, osebjem in splošnimi pogoji zaposlovanja uradnikov in uslužbencev.

4. Pri opravljanju svojih nalog Konferenca podpisnic Listine preko Sekretariata sodeluje z drugimi ustanovami in organizacijami, ki so že uveljavljene na področju zadev v zvezi s cilji te pogodbe, in skladno z gospodarnostjo in učinkovitostjo čim bolj uporablja njihove storitve in programe.

5. Konferenca podpisnic Listine lahko ustanovi pomožna telesa, za katere meni, da so potrebna pri opravljanju nalog Konference.

6. Konferenca podpisnic Listine obravnava in sprejme poslovnik in finančna pravila.

7. Leta 1999 in kasneje v določenih presledkih (vendar ne daljših od petih let), ki jih določi Konferenca podpisnic Listine, Konferenca podpisnic Listine temeljito pregleda naloge, določene v tej pogodbi, glede na to, v kolikšnem obsegu so bile izpolnjene določbe te pogodbe in protokolov. Ob koncu vsakega pregleda lahko Konferenca podpisnic Listine dopolni, spremeni ali odpravi naloge, določene v odstavku 3, in lahko razreši Sekretariat.

Člen 35

Sekretariat

1. Za izvajanje svojih nalog ima Konferenca podpisnic Listine Sekretariat, ki ga sestavljata generalni sekretar in osebje, nujno potrebno za uspešno izvajanje nalog.

2. Generalnega sekretarja imenuje Konferenca podpisnic Listine. Prvo tako imenovanje traja največ pet let.

3. Pri izvajanju svojih nalog je Sekretariat odgovoren in poroča Konferenci podpisnic Listine.

4. Sekretariat zagotavlja Konferenci podpisnic Listine vso potrebno pomoč za opravljanje njenih nalog ter izvaja naloge, ki so mu naložene po tej pogodbi ali katerem koli protokolu, ter vse druge naloge, ki mu jih naloži Konferenca podpisnic Listine.

5. Sekretariat lahko sklepa upravne in pogodbene dogovore, potrebne za uspešno opravljanje svojih nalog.

Člen 36

Glasovanje

1. Soglasje vseh pogodbenic, ki so prisotne in glasujejo na zasedanju Konference podpisnic Listine, kjer se odloča o teh zadevah, je potrebno za naslednje odločitve:

- (a) sprejetje sprememb in dopolnitev te pogodbe, razen sprememb in dopolnitev člena 34 in 35 ter Priloge T;
- (b) odobritev pristopa držav ali regionalnih organizacij za gospodarsko povezovanje, ki niso podpisnice Listine na dan 16. junija 1995, k tej pogodbi v skladu s členom 41;
- (c) pooblastilo za pogajanja in odobritev ali sprejetje besedila pridružitvenih sporazumov;
- (d) odobritev sprememb Prilog EM, NI, G in B;
- (e) odobritev tehničnih sprememb prilog k tej pogodbi; in
- (f) odobritev imenovanj kandidatov, ki jih predlaga generalni sekretar za člane ugotovitvenega sveta v skladu z odstavkom 7 Priloge D.

Pogodbenice si po najboljših močeh prizadevajo doseči dogovor s konsenzom o vsaki drugi zadevi, kateri morajo odločati po tej pogodbi. Če dogovor ne more biti dosežen s konsenzom, se uporabljajo odstavki 2 do 5.

2. Odločitve o proračunskih zadevah v zvezi s členom 34(3)(e) je treba sprejemati s kvalificirano večino pogodbenic, katerih ocenjeni prispevki iz Priloge B predstavljajo skupaj najmanj tri četrtine vseh ocenjenih prispevkov, ki so določeni v tej prilogi.

3. Odločitve o zadevah iz člena 34(7) se sprejemajo s tričetrtinsko večino pogodbenic.

4. Razen v primerih, določenih v pododstavkih 1(a) do (f), odstavkih 2 in 3, in ob upoštevanju odstavka 6, se odločitve iz te pogodbe sprejemajo s tričetrtinsko večino pogodbenic, ki so

prisotne in glasujejo na zasedanju Konference podpisnic Listine, na katerem se odloča o teh zadevah.

Člen 37

Načela financiranja

5. Za namene tega člena izraz „pogodbenice, ki so prisotne in glasujejo“ pomeni pogodbenice, ki so prisotne in glasujejo za ali proti, vendar ob upoštevanju, da Konferenca podpisnic Listine lahko sprejme tak poslovnik, ki tudi omogoča, da pogodbenice sprejemajo take odločitve korespondenčno.

6. Razen, če tako ne določa odstavek 2, ni veljavna nobena odločitev iz tega člena, če ga ne podpre navadna večina pogodbenic.

7. Regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje ima pri glasovanju število glasov, ki ustreza številu njenih držav članic, ki so pogodbenice te pogodbe, pod pogojem, da ta organizacija ne uveljavlja svoje pravice do glasovanja, če njene države članice same uveljavljajo to pravico, in obratno.

8. Če pogodbenica stalno zamuja pri poravnavi finančnih obveznosti po tej pogodbi, ji lahko Konferenca podpisnic Listine v celoti ali delno začasno odvzame glasovalne pravice.

1. Vsaka pogodbenica krije svoje stroške za zastopanost na zasedanjih Konference podpisnic Listine in sestankih pomožnih teles.

2. Stroški zasedanj Konference podpisnic Listine in sestankov pomožnih teles so stroški Sekretariata.

3. Stroške Sekretariata krijejo pogodbenice glede na oceno svojih plačilnih zmožnosti, kot je določeno v Prilogi B, njene določbe pa se lahko spreminjajo v skladu s členom 36(1)(d).

4. Protokol vsebuje določbe, ki zagotavljajo, da vse stroške Sekretariata, ki izhajajo iz tega protokola, krijejo pogodbenice protokola.

5. Dodatno k temu lahko Konferenca podpisnic Listine od ene ali več pogodbenic ali iz drugih virov sprejme prostovoljne prispevke. Stroški, kriti iz takih prispevkov, se ne štejejo za stroške Sekretariata za namene odstavka 3.

DEL VIII

KONČNE DOLOČBE

Člen 38

Podpis

Ta pogodba je na voljo za podpis državam in regionalnim organizacijam za gospodarsko povezovanje, ki so podpisale Listino, od 17. decembra 1994 do 16. junija 1995 v Lizboni.

Člen 39

Ratifikacija, sprejetje ali odobritev

To pogodbo morajo podpisnice ratificirati, sprejeti ali odobriti. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se hranijo pri depozitarju.

Člen 40

Veljavnost za območja

1. Vsaka država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje lahko ob podpisu, ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pri-

stopu z izjavo, ki jo deponira pri depozitarju, izjavi, da jo ta pogodba zavezuje za vsa ozemlja, za katerih mednarodne odnose je pristojna, ali pa le za eno ali več takih ozemelj. Ta izjava začne veljati hkrati z začetkom veljavnosti pogodbe za to pogodbenico.

2. Vsaka pogodbenica se lahko kasneje z izjavo, ki jo deponira pri depozitarju, zaveže po tej pogodbi za drugo ozemlje, kot je določeno v izjavi. Za tako ozemlje začne pogodba veljati 90. dan potem, ko je depozitar prejel tako izjavo.

3. Vsako izjavo, dano v skladu s predhodnima odstavkoma v zvezi z ozemljem, navedenim v izjavi, je mogoče umakniti z notifikacijo depozitarju. S pridržkom, da je mogoče uporabiti člen 47(3), začne umik veljati po izteku enega leta po dnevu, ko je depozitar prejel tako notifikacijo.

4. Opredelitev pojma „območje“ v členu 1(10) se razlaga z upoštevanjem vsake izjave, ki je bila deponirana po tem členu.

Člen 41**Pristop**

Pogodba je na voljo za pristop državam in regionalnim organizacijam za gospodarsko povezovanje, ki so podpisale Listino, po pogojih, ki jih mora sprejeti Konferenca podpisnic Listine, od dneva dalje, ko pogodba ni več na voljo za podpis. Listine o pristopu se hranijo pri depozitarju.

Člen 42**Spremembe in dopolnitve**

1. Vsaka pogodbenica lahko predlaga spremembe in dopolnitve te pogodbe.

2. Besedilo vsake predlagane spremembe in dopolnitve te pogodbe Sekretariat sporoči pogodbenicam najmanj tri mesece pred datumom, ko je predlagano, da jih sprejme Konferenca podpisnic Listine.

3. Spremembe in dopolnitve te pogodbe, katerih besedilo je sprejela Konferenca podpisnic Listine, Sekretariat sporoči depozitarju, ta pa jih predloži vsem pogodbenicam v ratifikacijo, sprejetje ali odobritev.

4. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi sprememb in dopolnitev te pogodbe se hranijo pri depozitarju. Spremembe in dopolnitve začnejo veljati med pogodbenicami, ki so jih ratificirale, sprejele ali odobrile, 90. dan potem, ko je najmanj tri četrtine pogodbenic pri depozitarju deponiralo listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi. Za vsako drugo pogodbenico začnejo spremembe in dopolnitve veljati 90. dan potem, ko je ta pogodbenica deponirala svojo listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi sprememb.

Člen 43**Pridružitveni sporazumi**

1. Konferenca podpisnic Listine lahko izda pooblastilo za pogajanja o pridružitvenih sporazumih z državami ali regionalnimi organizacijami za gospodarsko povezovanje ali z mednarodnimi organizacijami z namenom, da se uresničijo cilji in načela Listine ter določbe te pogodbe ali enega ali več protokolov.

2. Nastalo razmerje ter pravice in obveznosti, ki jih ima pridružena država, regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje ali mednarodna organizacija, morajo ustrezati posebnim okoliščinam pridružitve in se v vsakem primeru posebej določijo v pridružitvenem sporazumu.

Člen 44**Začetek veljavnosti**

1. Ta pogodba začne veljati 90. dan potem, ko je trideseta država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje, ki je podpisnica Listine na dan 16. junija 1995, deponirala svojo listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi te pogodbe ali pristopu k njej.

2. Za vsako državo ali regionalno organizacijo za gospodarsko povezovanje, ki ratificira, sprejme ali odobri to pogodbo ali k njej pristopi po deponiranju tridesete listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, začne pogodba veljati 90. dan po datumu, ko je ta država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje deponirala svojo listino o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu.

3. Za namene odstavka 1 se listina, ki jo deponira regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje, ne šteje kot dodatna listina k listinam, ki so jih deponirale države članice te organizacije.

Člen 45**Začasna uporaba**

1. Vsaka podpisnica soglaša, da bo to pogodbo uporabljala začasno do začetka veljavnosti za to podpisnico v skladu s členom 44 pod pogojem, da ta začasna uporaba ni v nasprotju z njeno ustavo, zakoni in predpisi.

2. (a) Ne glede na odstavek 1 lahko vsaka podpisnica ob podpisu izjavi depozitarju, da ne more sprejeti začasne uporabe. Obveznost iz odstavka 1 ne velja za podpisnico, ki da tako izjavo. Vsaka taka podpisnica lahko kadar koli s pisno notifikacijo depozitarju umakne svojo izjavo.

(b) Niti podpisnica, ki da izjavo v skladu s pododstavkom (a), niti investitorji te podpisnice ne smejo zahtevati koristi iz začasne uporabe v skladu z odstavkom 1.

(c) Ne glede na pododstavek (a) vsaka podpisnica, ki da izjavo iz pododstavka (a) do začetka veljavnosti pogodbe za tako podpisnico v skladu s členom 44, začasno uporablja del

VII, kolikor taka začasna uporaba ni v nasprotju z njenimi zakoni ali predpisi.

Člen 47

3. (a) Vsaka podpisnica lahko preneha začasno uporabljati to pogodbo s pisno notifikacijo depozitarju o svojem namenu, da ne bo postala pogodbenica te pogodbe. Prenehanje začasne uporabe za katero koli podpisnico začne veljati po izteku 60 dni po datumu, ko je depozitar prejel pisno notifikacijo te podpisnice.

(b) V primeru, da podpisnica preneha začasno uporabljati pogodbo na podlagi pododstavka (a), ostane obveznost podpisnice iz odstavka 1 glede uporabe dela III in V v zvezi z vsemi naložbami investitorjev drugih podpisnic, ki so bile izvedene na njenem območju med tako začasno uporabo, še naprej v veljavi, in sicer dvajset let po začetku veljavnosti prenehanja, razen če v pododstavku (c) ni drugače določeno.

(c) Pododstavek (b) ne velja za nobeno podpisnico, naštetto v Prilogi PA. Podpisnica se črta s seznama v Prilogi PA z veljavnostjo od dneva predložitve ustrezne zahteve depozitarju.

4. Podpisnice se bodo do začetka veljavnosti te pogodbe občasno sestajale na začasni Konferenci podpisnic Listine; njeno prvo zasedanje skliče začasni Sekretariat iz odstavka 5 najkasneje 180 dni po dnevu, ko je bila pogodba dana na voljo za podpis, kot je določeno v členu 38.

5. Sekretariat opravlja svoje naloge začasno kot začasni Sekretariat vse do začetka veljavnosti te pogodbe v skladu s členom 44 in ustanovitvijo Sekretariata.

6. Podpisnice v skladu in po pogojih določb odstavka 1 oziroma pododstavka 2(c) prispevajo k pokrivanju stroškov začasnega Sekretariata, kot da bi bile podpisnice pogodbenice iz člena 37(3). Vse spremembe, ki jih podpisnice vnesejo v Prilogo B, prenehajo veljati z začetkom veljavnosti te pogodbe.

7. Država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje, ki pred začetkom veljavnosti te pogodbe po členu 41 pristopi k tej pogodbi, v skladu s tem členom pridobi pravice in prevzame obveznosti podpisnice do začetka veljavnosti pogodbe.

Člen 46

Pridržki

Pridržki k tej pogodbi niso mogoči.

Odstop

1. Pogodbenica lahko po petih letih od datuma, ko je ta pogodba začela zanjo veljati, kadar koli pisno obvesti depozitarja, da odstopa od pogodbe.

2. Vsak tak odstop začne veljati po izteku enega leta potem, ko je depozitar prejel notifikacijo, ali pa na tak kasnejši datum, kot je morda naveden v notifikaciji o odstopu.

3. Določbe te pogodbe se še naprej uporabljajo za naložbe, ki so jih na območju ene pogodbenice uresničili investitorji druge pogodbenice ali pa na območju druge pogodbenice investitorji te pogodbenice, in to še 20 let potem, ko začne veljati odstop te pogodbenice od pogodbe.

4. Vsi protokoli, katerih podpisnica je pogodbenica, za to pogodbenico prenehajo veljati na dan začetka veljavnosti njenega odstopa od te pogodbe.

Člen 48

Pravni položaj prilog in sklepov

Priloge k tej pogodbi in sklepi iz Priloge 2 k Sklepni listini Konference o Evropski energetske listini, podpisani 17. decembra 1994 v Lizboni, so sestavni del te pogodbe.

Člen 49

Depozitar

Depozitar te pogodbe je Vlada Portugalske republike.

Člen 50

Verodostojna besedila

V potrditev tega so podpisani, ki so v ta namen pravilno pooblašeni, podpisali to pogodbo v angleškem, francoskem, italijanskem, nemškem, ruskem in španskem jeziku, katere vsako besedilo je enako verodostojno, v enem izvorniku, ki bo deponiran pri Vladi Portugalske republike.

Done at Lisbon on the seventeenth day of December in the year one thousand nine hundred and ninety-four.

Fait à Lisbonne, le dix-sept décembre mil neuf cent quatre-vingt-quatorze.

Geschehen zu Lissabon am siebzehnten Dezember neunzehnhundertvierundneunzig.

Fatto a Lisbona il diciassettesimo giorno del mese di dicembre dell'anno millenovecentonovanta-quattro.

Совершено в Лиссабоне в семнадцатый день декабря одна тысяча девятьсот девяносто четвертого года.

Hecho en Lisboa, el diecisiete de diciembre de mil novecientos noventa y cuatro.

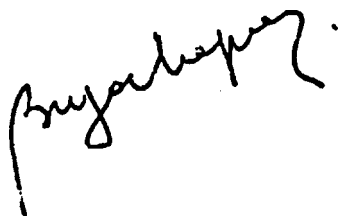
Udfærdiget i Lissabon, den syttende december nittenhundrede og fireoghalvfems.

Έγινε στη Λισαβόνα, στις δέκα επτά Δεκεμβρίου του έτους χίλια ενιακόσια ενενήντα τέσσερα.

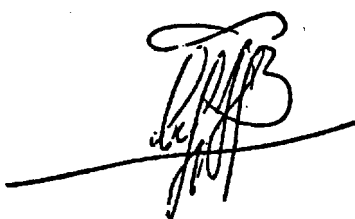
Gedaan te Lissabon, de zeventiende december negentienhonderd vierennegentig.

Feito em Lisboa, aos dezassete de Dezembro de mil novecentos e noventa e quatro.

Për Republikën e Shqipërisë

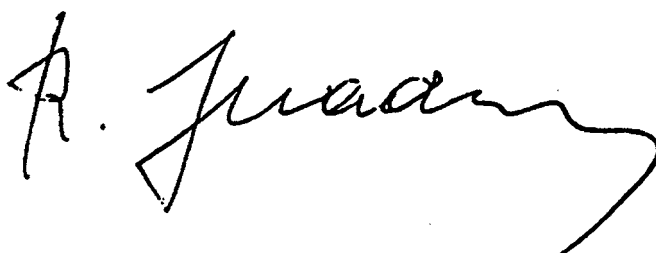
Հայաստանի Հանրապետության համար

For Australia

Für die Republik Österreich

Азербайдан ачынчан

Pour le royaume de Belgique

Voor het Koninkrijk België

Für das Königreich Belgien

Cette signature engage également la Communauté française de Belgique, la Communauté flamande, la Communauté germanophone de Belgique, la Région wallonne, la Région flamande et la région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening bindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap van België, de Duitstalige Gemeenschap van België, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Diese Unterschrift bindet ebenso die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft Belgiens, die Deutschsprachige Gemeinschaft Belgiens, die Flämische Region, die Wallonische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

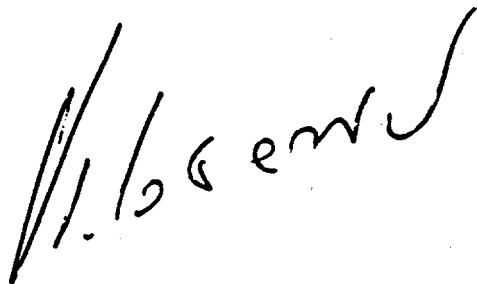
Ад імя Рэспублікі Беларусь

За Република България

For Canada

Pour le Canada

za Republiku Hrvatsku

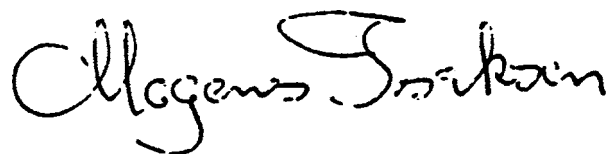
A handwritten signature in black ink, appearing to read "I. Josipović".

For the Republic of Cyprus

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Nicos Anastasiades".

Za Českou Republiku

For Kongeriget Danmark

Eesti Vabariigi nimel

Por las Comunidades Europeas

For De Europæiske Fællesskaber

Für die Europäischen Gemeinschaften

Για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες

For the European Communities

Pour les Communautés européennes

Per le Comunità europee

Voor de Europese Gemeenschappen

Pelas Comunidades Europeias

Suomen tasavallan puolesta

Pour la République française

Alain Grand

საქართველოს რესპუბლიკის სასულიერო

მ. გ. გ. გ.

Für die Bundesrepublik Deutschland

Walter Klaus

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Διοξ. Καντζ

A Magyar Köztársaság nevében

Fyrir hönd Lyöveldisins íslands

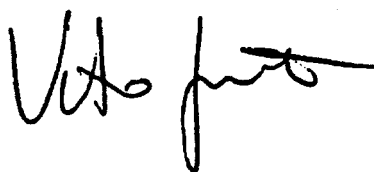
A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Pjetur Högn'.

Thar cheann na hÉireann

For Ireland

Two handwritten signatures in black ink, one on the left and one on the right.

Per la Repubblica italiana

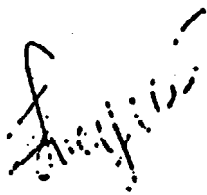
A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Vito Fito'.

日本国のために

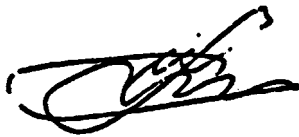
Казахстан Республикасынын атынан

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to a representative of the Republic of Kazakhstan.

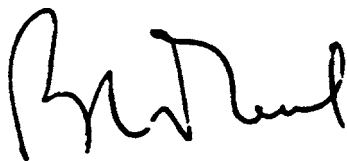
Киргиз Республикасы Учун

A handwritten signature in black ink, likely belonging to a representative of the Republic of Kyrgyzstan.

Latvijas Republikasvada

A handwritten signature in black ink, likely belonging to a representative of Latvia.

Für das Fürstentum Liechtenstein

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'H. T. Schmid', written in a cursive style.

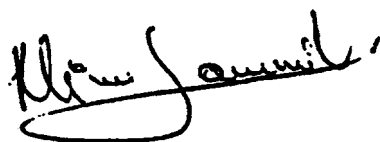
Lietuvos Respublikos vardu

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. J. J.', written in a cursive style.

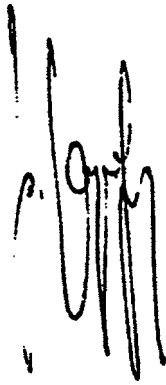
Pour le grand-duché de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. M. J.', written in a cursive style.

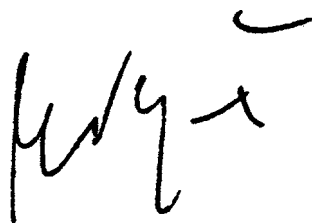
For the Republic of Malta

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'H. J. J.', written in a cursive style.

Pentru Republica Moldova

A handwritten signature in black ink, consisting of several vertical strokes and loops, likely representing the name of a representative for the Republic of Moldova.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

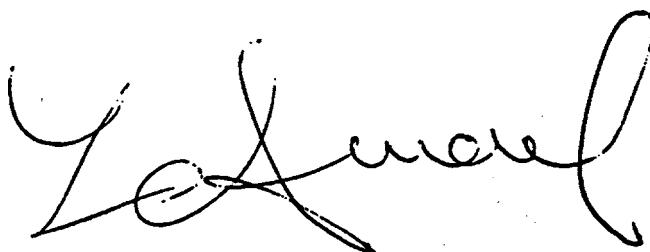
A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized 'K' followed by a series of loops and a final flourish, likely representing the name of a representative for the Kingdom of the Netherlands.

For Kongeriket Norge

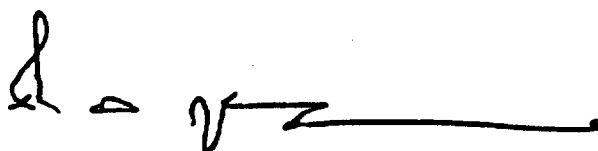
Za Rzeczpospolitą Polską

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H. L. G. G. G. G.' followed by a large, stylized flourish, likely representing the name of a representative for the Republic of Poland.

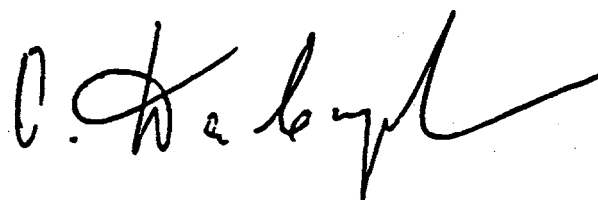
Pela República Portuguesa

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Manuel". The script is cursive and fluid, with a large initial 'M' and a long, sweeping tail.

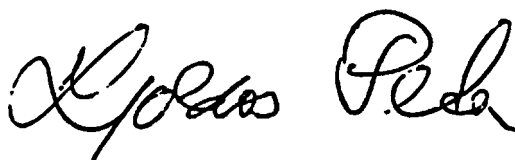
Pentru România

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'D' followed by a horizontal line and a small flourish.

За Российскую Федерацию

A handwritten signature in black ink, appearing to read "V. Putin". The script is cursive and fluid, with a large initial 'V' and a long, sweeping tail.

Za Slovenskú republiku

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Igor Kerkovc". The script is cursive and fluid, with a large initial 'I' and a long, sweeping tail.

Za Republiko Slovenijo

Boris Šarič

Por el Reino de España

Margarita

För Konungariket Sverige

Kristin Asp. Johansson

Für die Schweizerische Eidgenossenschaft

Pour la Confédération suisse

Per la Confederazione svizzera

Johansson

Лз поми Тауикистои

Бахром Қўлқў

Türkiye Cumhuriyeti adına

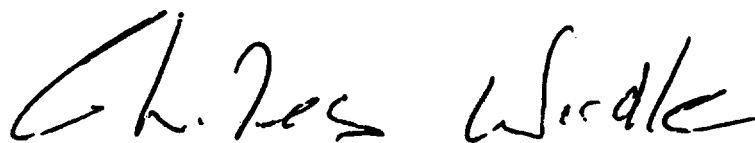
R. Akkaya

Туркменистан Хөкуметинин адындан

За Україну

Григорук

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Charles Widdie". The signature is written in a cursive, flowing style.

For the United States of America

Ўзбекистон Республикаси Хукумати номидан

PRILOGE K POGODBI O ENERGETSKI LISTINI

VSEBINA		STRAN
1. Priloga EM		
Energetski materiali in izdelki (v skladu s členom 1(4))		239
2. Priloga NI		
Energetski materiali in izdelki, ki niso uporabni za določanje „gospodarskih dejavnosti v energetiki“ (v skladu s členom 1(5))		241
3. Priloga TRM		
Obvestilo in postopno opuščanje (v skladu s členom 5(4))		242
4. Priloga N		
Seznam pogodbenic, ki zahtevajo, da so pri tranzitu vključena vsaj tri ločena območja (v skladu s členom 7(10)(a))		243
5. Priloga VC		
Seznam pogodbenic, ki so se prostovoljno zavezale glede člena 10(3) (v skladu s členom 10(6))		244
6. Priloga ID		
Seznam pogodbenic, ki ne dovoljujejo investitorju, da bi v skladu s členom 26 isti spor kasneje ponovno predložil mednarodni arbitraži (v skladu s členom 26(3)(b)(i))		245
7. Priloga IA		
Seznam pogodbenic, ki ne dovoljujejo investitorju ali pogodbenici, da mednarodni arbitraži predloži spor glede zadnjega stavka člena 10(1) (v skladu s členom 26(3)(c) in členom 27(2))		246
8. Priloga P		
Poseben postopek za regionalne spore (v skladu s členom 27(3)(i))		247
9. Priloga G		
Izjeme in pravila, ki urejajo uporabo določb GATT-a in z njim povezanih dokumentov (v skladu s členom 29(2)(a))		248
10. Priloga TFU		
Določbe glede trgovinskih sporazumov med državami, ki so bile sestavni del nekdanje Zveze sovjetskih socialističnih republik (v skladu s členom 29(2)(b))		252
11. Priloga D		
Začasne določbe za reševanje trgovinskih sporov (v skladu s členom 29(7))		253

STRAN

12. *Priloga B*

Obrazec za delitev stroškov listine
(v skladu s členom 37(3))

257

13. *Priloga PA*

Seznam podpisnic, ki ne sprejemajo obveznosti začasne uporabe iz člena 45(3)(b)
(v skladu s členom 45(3)(c))

258

14. *Priloga T*

Prehodni ukrepi pogodbenic
(v skladu s členom 32(1))

259

1. Priloga EM

ENERGETSKI MATERIALI IN IZDELKI

(v skladu s členom 1(4))

Jedrska energija

2612	Uranove ali torijeve rude in koncentradi
2612 10	Uranove rude in koncentradi
2612 20	Torijeve rude in koncentradi
2844	Radioaktivni kemični elementi in radioaktivni izotopi (vključno fisijski in oploditveni kemični elementi in izotopi) in njihove spojine; mešanice in ostanki, ki vsebujejo te proizvode
2844 10	Uran, naravni in njegove spojine
2844 20	Uran, obogaten z U235, in njegove spojine; plutonij in njegove spojine
2844 30	Uran, osiromašen z U235, in njegove spojine; torij in njegove spojine
2844 40	Radioaktivni elementi in izotopi ter radioaktivne spojine, razen tistih iz tar. podšt. 2844 10, 2844 20 ali 2844 30
2844 50	Izrabljeni (izsevani) gorivni elementi (polnjenja) jedrskih reaktorjev
2845 10	Težka voda (devterijev oksid)

Premog, zemeljski plin, nafta in naftni derivati, električna energija

2701	Črni premog, tudi briketi raznih oblik iz črnega premoga
2702	Rjavi premog (lignit), aglomeriran ali neaglomeriran, razen gagata
2703	Šota (vključno šotna slama), neaglomerirana ali aglomerirana
2704	Koks in polkoks iz črnega premoga, rjavega premoga, lignita ali šote, neaglomeriran ali aglomeriran; retortno oglje
2705	Plin iz črnega premoga, vodni plin, generatorski plin in podobni plini, razen naftnih plinov in drugih ogljikovodikov
2706	Katran, dobljen z destilacijo črnega premoga, rjavega premoga, lignita in šote, in drugi mineralni katrani, dehidrirani ali nedehtirani ali deloma destilirani ali ne, vključno rekonstituirani katrani
2707	Olja in drugi proizvodi, dobljeni z destilacijo katrana iz črnega premoga pri visoki temperaturi; podobni proizvodi, pri katerih masa aromatskih sestavin presega maso nearomatskih sestavin (npr. benzen, toluen, ksilen, naftalen, mešanice drugih aromatskih ogljikovodikov, fenoli, kreozotna olja in drugi)
2708	Smola in smolni koks, dobljena iz katrana črnega premoga ali iz drugih mineralnih katranov
2709	Nafta in olja, dobljena iz bituminoznih mineralov, surovi
2710	Nafta in olja, dobljena iz bituminoznih mineralov, razen surovih
2711	Naftni plini in drugi plinasti ogljikovodiki
	Utekočinjeni:
	— zemeljski plin
	— propan
	— butani
	— etilen, propilen, butilen in butadien (2711 14)
	— drugi

V plinastem stanju:

— zemeljski plin

— drugi

- 2713 Petrol koks, bitumen in drugi ostanki iz nafte ali olj iz bituminoznih materialov
- 2714 Bitumen in asfalt, naravni; bituminozni in oljni skrilavci in terpesek; asfaltiti in asfaltne kamnine
- 2715 Bitumenske mešanice na osnovi naravnega asfalta, naravnega bitumna, bitumna iz nafte, mineralnega katrana ali mineralne katranske smole (npr. bituminozni kit, „cut-back“)
- 2716 Električna energija

Druga energija

- 4401 10 Les za ogrevanje v okroglicah, cepanicah, vejah, energija butarah ali v podobnih oblikah
- 4402 Lesno oglje (vključno oglje iz lusk), aglomerirano ali neaglomerirano
-

2. Priloga NI

ENERGETSKI MATERIALI IN IZDELKI, KI NISO UPORABNI ZA DOLOČANJE „GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI V ENERGETIKI“)

(v skladu s členom 1(5))

2707	Olja in drugi proizvodi, dobljeni z destilacijo katrana iz črnega premoga pri visoki temperaturi; podobni proizvodi pri katerih masa aromatskih sestavin presega maso nearomatskih sestavin (npr. benzen, toluen, ksilen, naftalen, mešanice drugih aromatskih ogljikovodikov, fenoli, kreozotna olja in drugi)
4401 10	Les za ogrevanje v okroglicah, cepanicah, vejah, butarah ali podobnih oblikah
4402	Lesno oglje (vključno z ogljem iz lusk), aglomerirano ali neaglomerirano

3. Priloga TRM

OBVESTILO IN POSTOPNO OPUŠČANJE

(v skladu s členom 5(4))

1. Vsaka pogodbenica obvesti Sekretariat o vseh naložbenih ukrepih v zvezi s trgovino, ki jih uporablja in niso v skladu z določbami člena 5:
 - (a) v 90. dneh, ko začne veljati ta pogodba, če je pogodbenica tudi pogodbenica GATT-a; ali
 - (b) v 12. mesecih, ko začne veljati ta pogodba, če pogodbenica ni pogodbenica GAAT-a.Tako splošno ali posebno uporabo naložbenih ukrepov v zvezi s trgovino je treba sporočiti skupaj z njihovimi osnovnimi podatki.
 2. Če se naložbene ukrepe v zvezi s trgovino uporablja po diskrecijski pravici, je treba sporočiti vsako uporabo posebej. Podatkov, ki bi ogrozili zakonite poslovne interese določenih podjetij, ni treba razkriti.
 3. Vsaka pogodbenica odpravi vse naložbene ukrepe v zvezi s trgovino, navedene v odstavku 1:
 - (a) v dveh letih od dneva, ko ta pogodba začne veljati, če je pogodbenica tudi pogodbenica GATT-a; ali
 - (b) v treh letih od dneva, ko začne veljati ta pogodba, če pogodbenica ni pogodbenica GATT-a.
 4. V obdobju iz odstavka 3, ko je ukrepe še mogoče uporabljati, pogodbenica ne bo spreminjala pogojev nobenega naložbenega ukrepa v zvezi s trgovino, ki veljajo na dan, ko začne veljati ta pogodba in o katerih je obvestila Sekretariat v skladu z odstavkom 1 na tak način, da bi povečala njihovo neskladnost z določbami člena 5 te pogodbe.
 5. Kljub določbam odstavka 4 lahko pogodbenica, da ne bi zapostavljala obstoječih podjetij, za katera veljajo naložbeni ukrepi v zvezi s trgovino, sporočeni v skladu z odstavkom 1, v predhodnem obdobju uporabi enak naložbeni ukrep v zvezi s trgovino tudi za nove naložbe, če:
 - (a) so izdelki take naložbe podobni izdelkom obstoječih podjetij; in
 - (b) je uporaba nujna, da bi preprečili izkrivljanje pogojev konkurence med novo naložbo in obstoječimi podjetji.Vsak naložben ukrep v zvezi s trgovino, ki bo tako uporabljen za nove naložbe, je treba sporočiti Sekretariatu. Pogoji takega naložbenega ukrepa v zvezi s trgovino so po svoje konkurenčnem učinku enakovredni tistim, ki veljajo za obstoječa podjetja in se končajo ob istem času.
 6. Če država ali regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje pristopi k pogodbi, potem ko je že začela veljati:
 - (a) je treba obvestilo iz odstavkov 1 in 2 opraviti do datuma iz odstavka 1 ali datuma deponiranja listine o pristopu, kar od tega je kasnejše;
 - (b) je konec obdobja postopnega opuščanja ukrepov datum iz odstavka 3 ali datum, ko pogodba za to državo ali regionalno organizacijo za gospodarsko povezovanje začne veljati, kar od tega je kasnejše.
-

4. Priloga N

**SEZNAM POGODBENIC, KI ZAHTEVAJO, DA SO PRI TRANZITU VKLJUČENA VSAJ TRI LOČENA
OBMOČJA**

(v skladu s členom 7(10)(a))

1. Kanada in Združene države Amerike

5. Priloga VC

SEZNAM POGODBENIC, KI SO SE PROSTOVOLJNO ZAVEZALE GLEDE ČLENA 10(3)

(v skladu členom 10(6))

6. Priloga ID

SEZNAM POGODBENIC, KI NE DOVOLJUJEJO INVESTITORJU, DA BI V SKLADU S ČLENOM 26 ISTI SPOR KASNEJE PONOVRNO PREDLOŽIL MEDNARODNI ARBITRAŽI

(v skladu s členom 26 (3) (b) (i))

1. Avstralija	13. Italija
2. Azerbajdžan	14. Japonska
3. Bolgarija	15. Kazahstan
4. Kanada	16. Norveška
5. Hrvaška	17. Poljska
6. Ciper	18. Portugalska
7. Češka	19. Romunija
8. Evropske skupnosti	20. Ruska federacija
9. Finska	21. Slovenija
10. Grčija	22. Španija
11. Madžarska	23. Švedska
12. Irska	24. Združene države Amerike
-

7. Priloga IA

**SEZNAM POGODBENIC, KI NE DOVOLJUJEJO INVESTITORJU ALI POGODBENICI, DA
MEDNARODNI ARBITRAŽI PREDLOŽI SPOR GLEDE ČLENA 10(1)**

(v skladu s členom 26(3)(c) in členom 27(2))

1. Avstralija
 2. Kanada
 3. Madžarska
 4. Norveška
-

8. Priloga P

POSEBEN POSTOPEK ZA REGIONALNE SPORE

(v skladu s členom 27(3)(ii))

DEL I

1. Kanada
2. Avstralija

DEL II

1. Če pri odločanju razsodišče ugotovi, da ukrep regionalne ali lokalne vlade ali organa oblasti pogodbenice (v nadaljevanju „odgovorne stranke“) ni v skladu s kako določbo te pogodbe, sprejme odgovorna stranka take primerne ukrepe, ki jih ima na voljo, da zagotovi spoštovanje pogodbe glede takega ukrepa.
2. Odgovorna stranka v 30. dneh po izdaji arbitražne odločbe Sekretariatu pošlje pisno obvestilo o svojih namenih, kako zagotoviti spoštovanje pogodbe glede spornega ukrepa. Sekretariat predloži obvestilo Konferenci podpisnic Listine ob prvi primerni priložnosti, vendar najkasneje na zasedanju Konference, ki sledi prejemu obvestila. Če je praktično nemogoče takoj zagotoviti spoštovanje pogodbe, se odgovorni stranki določi primeren rok, da to stori. O takem primernem roku se dogovorita stranki v sporu. Če se ne dogovorita, odgovorna stranka predlaga primeren rok v potrditev Konferenci podpisnic Listine.
3. Kadar odgovorni stranki v primernem roku ne uspe zagotoviti spoštovanja pogodbe glede spornega ukrepa, si na zahtevo druge pogodbenice stranke v sporu (v nadaljevanju „oškodovane stranke“) prizadeva z oškodovano stranko doseči soglasje glede ustrezne odškodnine kot obojestransko zadovoljive rešitve spora.
4. Če se v 20. dneh po zahtevi oškodovane stranke strankama ni uspelo sporazumeti o zadovoljivi odškodnini, lahko oškodovana stranka s pooblastilom Konference podpisnic Listine začasno opusti tiste svoje pogodbene obveznosti do odgovorne stranke, za katere meni, da so enakovredne tistim obveznostim, ki jih omejuje sporni ukrep, in sicer za toliko časa, dokler se pogodbenici ne sporazumeta o rešitvi spora oziroma sporni ukrep ni usklajen s to pogodbo.
5. Pri odločanju o tem, katere obveznosti naj začasno opusti, oškodovana stranka upošteva naslednja načela in postopke:
 - (a) Oškodovana stranka naj najprej poskuša opustiti obveznosti iz istega dela pogodbe, za katerega je razsodišče ugotovilo kršitev.
 - (b) Če oškodovana stranka meni, da opustitev obveznosti iz istega dela pogodbe ni izvedljiva ali učinkovita, lahko poišče začasno opustitev obveznosti iz drugih delov pogodbe. Če se oškodovana stranka odloči zaprositi za dovoljenje za opustitev obveznosti po tem odstavku, mora v prošnji za dovoljenje, ki jo preda Konferenci podpisnic Listine, navesti razloge za to.
6. Na pisno zahtevo odgovorne stranke, dostavljeno oškodovani stranki in predsedniku razsodišča, ki je izdalo odločbo, razsodišče odloči, ali je oškodovana stranka opustila preveč obveznosti, in če, koliko. Če razsodišča ni mogoče ponovno sestaviti, o tem odloči en ali več razsodnikov, ki jih imenuje generalni sekretar. Odločitve v skladu s tem odstavkom je treba sprejeti v 60. dneh od zahteve razsodišča ali imenovanja razsodnikov. Obveznosti se ne smejo začasno opustiti, dokler ni sprejeta odločitev, ki je dokončna in obvezujoča.
7. Med začasno opustitvijo obveznosti do odgovorne stranke si oškodovana stranka po najboljših močeh prizadeva, da ne škoduje pravicam kake druge pogodbenice iz te pogodbe.

9. Priloga G

IZJEME IN PRAVILA, KI UREJAJO UPORABO DOLOČB GATT-a IN Z NJIM POVEZANIH DOKUMENTOV

(v skladu s členom 29(2)(a))

1. V skladu s členom 29(2)(a) se ne uporabljajo spodaj naštetе določbe GATT-a iz leta 1947 in z njim povezanih dokumentov:

(a) Splošni sporazum o carinah in trgovini

II	Seznami ugodnosti (in seznami k Splošnemu sporazumu o carinah in trgovini)
IV	Posebne določbe za kinematografske filme
XV	Pogovori o izmenjavi
XXIII	Vladna pomoč pri gospodarskem razvoju
XXII	Posvetovanja
XXIII	Razveljavitev ali zmanjšanje ugodnosti
XXV	Skupno delovanje pogodbenic
XXVI	Sprejetje. Začetek veljavnosti in registracija
XXVII	Zadrževanje ali umik ugodnosti
XXVIII	Spremembe seznamov
XXVIIIa	Pogajanja o carinah
XXIX	Odnos sporazuma do Havanske listine
XXX	Spremembe in dopolnitve
XXXI	Izstop
XXXII	Pogodbenice
XXXIII	Pristop
XXXV	Neuporaba sporazuma med določenimi pogodbenicami
XXXVI	Načela in cilji
XXXVII	Obveznosti
XXXVIII	Skupno delovanje
Priloga H	V zvezi s členom XXVI
Priloga I	Opombe in dodatne določbe (v zvezi z zgoraj naštetimi členi GATT-a)

Zaščitni ukrepi za razvoj

Dogovor o obveščanju, posvetovanju, reševanju sporov in nadzoru.

(b) **Z GATT-om povezani dokumenti**(i) *Sporazum o tehničnih ovirah v trgovini (Standardi)*

Preambula (odstavek 1, 8 in 9)

- 1.3 Splošne določbe
- 2.6.4 Priprava, sprejetje in uporaba tehničnih predpisov in standardov pri centralnih vladnih organih.
- 10.6 Informacija o tehničnih predpisih, standardih in sistemih atestiranja
- 11. Tehnična pomoč drugim pogodbenicam
- 12. Posebne ugodnosti držav v razvoju
- 13. Komite za odpravo tehničnih ovir v trgovini
- 14. Posvetovanja in reševanje sporov
- 15. Končne določbe (razen 15.5 in 15.13)
- Priloga 2 Skupine tehničnih izvedencev
- Priloga 3 Paneli

(ii) *Sporazum o javnih nabavah*(iii) *Sporazum o razlagi in uporabi členov VI, XVI in XXIII (Subvencije in kompenzacijski ukrepi)*

- 10. Izvozne subvencije za določene primarne proizvode
- 12. Konzultacije
- 13. Poravnava, reševanje sporov in dopustni nasprotni ukrepi
- 14. Države v razvoju
- 16. Komite za subvencije in kompenzacijske ukrepe
- 17. Poravnava
- 18. Reševanje sporov
- 19.2 Sprejetje in pristop
- 19.4 Uveljavitev
- 19.5 (a) Nacionalna zakonodaja
- 19.6 Spremljanje uporabe
- 19.7 Spremembe in dopolnitve
- 19.8 Izstop
- 19.9 Podpisnice, ki ne uporabljajo tega sporazuma
- 19.11 Sekretariat
- 19.12 Deponiranje
- 19.13 Registracija

(iv) *Sporazum o uporabi člena VII (Carinsko vrednotenje)*

- 1.2 (b) (iv) Transakcijska vrednost blaga
- 11.1 Ugotavljanje carinske vrednosti
- 14. Uporaba Prilog (drugi stavek)
- 18. Institucije (komite za carinsko vrednotenje)

- 19. Posvetovanja
- 20. Reševanje sporov
- 21. Posebno in različno obravnavanje držav v razvoju
- 22. Sprejetje in pristop
- 24. Uveljavitev
- 25.1 Nacionalna zakonodaja
- 26. Spremljanje uporabe
- 27. Spremembe in dopolnitve
- 28. Izstop
- 29. Sekretariat
- 30. Deponiranje
- 31. Vpis
- Priloga II Tehnični komite za carinsko vrednotenje
- Priloga III Ad hoc paneli

Protokol k sporazumu o uporabi člena VII Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (razen I.7 in I.8.; z ustreznim uvodom)

(v) *Sporazum o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj*

- 1.4 Splošne določbe
- 2.2 Avtomatično izdajanje uvoznih dovoljenj (opomba 2)
- 4. Institucije, konzultacije in reševanje sporov
- 5. Končne določbe (razen odstavka 2)

(vi) *Sporazum o uporabi člena VI (Antidumping)*

- 13. Države v razvoju
- 14. Komite za antidumpinško prakso
- 15. Konzultacije, poravnava in reševanje sporov
- 16. Končne določbe (razen odstavka 1 in 3)

(vii) *Sporazum o govejem mesu*

(viii) *Mednarodni dogovor o mlekarstvu*

(ix) *Dogovor o trgovini s civilnimi letali*

(x) *Deklaracija o trgovinskih ukrepih, sprejetih za namene plačilne bilance*

(c) **Vse druge določbe v GATT-u ali z njim povezanih dokumentih, ki se nanašajo na:**

- (i) vladno pomoč pri gospodarskem razvoju in obravnavanju držav v razvoju, razen za odstavke 1 do 4 Sklepa z dne 28. novembra 1979 (L/4903) o različnem in ugodnejšem obravnavanju, vzajemnosti in večjem sodelovanju držav v razvoju;
- (ii) ustanavljanje in delovanje odborov strokovnjakov in drugih pomožnih organov;
- (iii) podpis, pristop, začetek veljavnosti, odstop, deponiranje in registracijo.

- (d) Vse sporazume, dogovore, odločitve, pogodbe in druge skupne dejavnosti v skladu z določbami, naštetimi v pododstavkih (a) do (c).
2. Pogodbenice uporabljajo določbe „Deklaracije o trgovinskih ukrepih, sprejetih za namene plačilne bilance“ za ukrepe tistih pogodbenic, ki niso pogodbenice GATT-a, kolikor je to izvedljivo v povezavi z drugimi določbami te pogodbe.
 3. Glede obvestil, ki jih zahtevajo določbe, veljavne v skladu s členom 29(2)(a):
 - (a) pogodbenice, ki niso članice GATT-a ali z njim povezanega dokumenta, pošiljajo obvestila Sekretariatu. Sekretariat razpošlje kopije teh obvestil vsem pogodbenicam. Obvestila Sekretariatu morajo biti v enem od jezikov te pogodbe. Priloženi dokumenti so lahko samo v jeziku pogodbenice;
 - (b) te zahteve ne veljajo za pogodbenice te pogodbe, ki so tudi pogodbenice GATT-a in z njim povezanih dokumentov, ki sami vsebujejo zahteve o obveščanju.
 4. Trgovino z jedrskimi materiali lahko urejajo dogovori, navedeni v deklaracijah v zvezi s tem odstavkom, ki so vsebovani v Sklepni listini Konference o Evropski energetske listini.
-

10. Priloga TFU

DOLOČBE GLEDE TRGOVINSKIH SPORAZUMOV MED DRŽAVAMI, KI SO BILE SESTAVNI DEL NEKDANJE ZVEZE SOVJETSKIH SOCIALISTIČNIH REPUBLIK

(v skladu s členom 29(2)(b))

1. O vsakem sporazumu, omenjenem v členu 29(2)(b), vse članice takega sporazuma, ki so podpisale to pogodbo ali k njej pristopile, same ali kdo drug v njihovem imenu pisno obvestijo Sekretariat:
 - (a) za sporazum, ki velja na dan tri mesece po datumu, ko je prva od takih pogodbenic podpisala ali deponirala svojo listino o pristopu k pogodbi, najkasneje šest mesecev po datumu podpisa ali deponiranja listine o pristopu; in
 - (b) za sporazum, ki začne veljati na kasnejši dan od dneva, navedenega v pododstavku (a), dovolj zgodaj pred njegovim začetkom veljavnosti, da bodo imele druge države ali regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje, ki so podpisale to pogodbo ali k njej pristopile (v nadaljevanju „zainteresirane stranke“), primerno možnost pregledati sporazum in izraziti svoja stališča do njega njegovim članicam in Konferenci podpisnic Listine, še preden bo sporazum začel veljati.
2. Obvestilo naj vsebuje:
 - (a) kopije izvirnih besedil sporazuma v vseh jezikih, v katerih je bil podpisan;
 - (b) opis posebnih energetskih materialov in izdelkov, za katere se uporablja, z navedbo postavk, vključenih v Prilogo EM;
 - (c) posebej za vsako določbo GATT-a in z njim povezanih dokumentov, veljavno v skladu s členom 29(2)(a), razlago razmer, zaradi katerih je za članice sporazuma nemogoče ali v praksi neizvedljivo, da bi v celoti izpolnjevale tako določbo;
 - (d) posebne ukrepe, ki jih mora sprejeti vsaka pogodbenica sporazuma za ureditev razmer, omenjenih v pododstavku (c); in
 - (e) opis programov, ki jih imajo pogodbenice, za postopno zmanjševanje števila in končno ukinitve določb sporazuma, ki niso v skladu z določbami GATT-a in z njim povezanih dokumentov.
3. Pogodbenice sporazuma, sporočenega v skladu z odstavkom 1, bodo zainteresiranim strankam dale primerno možnost, da se o takem sporazumu z njimi posvetujejo in bodo upoštevale njihova stališča. Na zahtevo katere koli zainteresirane stranke bo sporazum pregledala Konferenca podpisnic Listine, ki lahko v zvezi s tem sprejme priporočila.
4. Konferenca podpisnic Listine bo občasno pregledovala izvajanje sporazumov, sporočenih v skladu z odstavkom 1, in doseženi napredek glede ukinitve njihovih določb, ki niso v skladu z določbami GATT-a in z njim povezanih dokumentov, veljavnimi v skladu s členom 29(2)(a). Na zahtevo katere koli zainteresirane stranke lahko Konferenca podpisnic Listine sprejme priporočila glede takega sporazuma.
5. Za sporazum, opisan v členu 29(2)(b), je mogoče v primeru izredne nujnosti dopustiti, da začne veljati brez obvestila in posvetovanj, določenih v pododstavku 1(b) in v odstavkih 2 in 3, pod pogojem, da je tako obvestilo poslano in je takoj dana možnost za posvetovanje. V takem primeru morajo pogodbenice sporazuma vseeno takoj, ko sporazum začne veljati, sporočiti njegovo besedilo v skladu s pododstavkom 2(a).
6. Pogodbenice, ki so ali postanejo pogodbenice sporazuma, opisanega v členu 29(2)(b), se obvežejo, da bodo njegove neskladnosti z določbami GATT-a in z njim povezanih dokumentov, veljavnimi v skladu s členom 29(2)(a), omejile na tiste, ki so nujne za reševanje določenih razmer, in da bodo tak sporazum izvajale tako, da bodo čim manj odstopale od teh določb. Po najboljših močeh si morajo prizadevati izboljšati svoje ravnanje v skladu s stališči zainteresiranih pogodbenic in priporočil Konference podpisnic Listine.

11. Priloga D

ZAČASNE DOLOČBE ZA REŠEVANJE TRGOVINSKIH SPOROV

(v skladu s členom 29(7))

1. (a) V medsebojnih odnosih si pogodbenice kar najbolj prizadevajo, da s sodelovanjem in posvetovanji najdejo vsestransko zadovoljivo rešitev katerega koli spora o obstoječih ukrepih, ki bi lahko pomembno vplival na skladnost z določbami, ki veljajo za trgovino po členu 5 ali 29.
 - (b) Pogodbenica lahko od druge pogodbenice pisno zahteva posvetovanja o katerem koli obstoječem ukrepu te druge pogodbenice, za katerega meni, da bi lahko pomembno vplival na skladnost z določbami, ki se uporabljajo za trgovino po členu 5 ali 29. Pogodbenica, ki zahteva posvetovanja, čim natančneje označi ukrep, na katerega se njene pritožbe nanašajo, in navede določbe člena 5 ali 29 ter GATT-a in z njim povezanih dokumentov, ki so po njenem mnenju ustrezne. Zahtevo po posvetovanjih v skladu s tem odstavkom je treba sporočiti Sekretariatu, ki občasno obvesti pogodbenice o posvetovanjih, ki še niso končana.
 - (c) Pogodbenica obravnava vse zaupne informacije ali informacije o lastništvu, ki so tako označene in so vsebovane ali jih je prejela v odgovoru na pisno zahtevo ali jih je dobila med posvetovanji, na enak način, kot jih obravnava pogodbenica, ki take informacije daje.
 - (d) Pri reševanju zadev, za katere pogodbenica meni, da vplivajo na skladnost z določbami, ki se uporabljajo za trgovino po členu 5 ali 29 med njo in drugo pogodbenico, si pogodbenice, ki sodelujejo na posvetovanjih ali pri drugačnem reševanju spora, kar najbolj prizadevajo, da rešitev ne bo škodljivo vplivala na trgovino katere koli druge pogodbenice.
2. (a) Če v 60. dneh po prejemu zahteve za posvetovanja, navedene v pododstavku 1(b), pogodbenice niso rešile spora ali se dogovorile, da ga rešijo s spravo, posredovanjem, z arbitražo ali drugače, lahko ena ali druga pogodbenica Sekretariatu pošlje pisno zahtevo za ustanovitev ugotovitvenega sveta v skladu s pododstavki (b) do (f). V svoji zahtevi mora pogodbenica, ki zahtevo vlaga, navesti bistvo spora in določbe člena 5 ali 29 oziroma GATT-a in z njim povezanih dokumentov, za katere meni, da so pomembne. Sekretariat mora kopije zahteve nemudoma dostaviti vsem pogodbenicam.
 - (b) Pri reševanju spora je treba upoštevati tudi interese drugih pogodbenic. Vsaka druga pogodbenica, ki je za to zadevo pomembno zainteresirana, naj ima pravico do zaslišanja pred ugotovitvenim svetom in predložitve pisnega stališča pod pogojem, da so pogodbenice v sporu in Sekretariat prejeli pisno obvestilo o njenem interesu najkasneje na dan ustanovitve ugotovitvenega sveta v skladu s pododstavkom (c).
 - (c) Za ugotovitveni svet se šteje, da je ustanovljen 45 dni po dnevu, ko Sekretariat prejme pisno zahtevo pogodbenice v skladu s pododstavkom (a).
 - (d) Ugotovitveni svet sestavljajo trije člani, ki jih generalni sekretar izbere s seznama, opisanega v odstavku 7. Če se pogodbenice v sporu niso dogovorile drugače, člani ugotovitvenega sveta ne smejo biti državljani pogodbenic, ki so ali stranke v sporu ali so sporočile svoj interes v skladu s pododstavkom (b) ali pa so državljani držav članic regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje, ki je ali stranka v sporu ali je sporočila svoj interes v skladu s pododstavkom (b).
 - (e) Pogodbenice, ki so v sporu, v 10. delovnih dneh odgovorijo na imenovanja članov ugotovitvenega sveta in ne smejo nasprotovati imenovanju, razen če imajo za to nujne razloge.
 - (f) Člani ugotovitvenega sveta opravljajo svojo funkcijo kot posamezniki in ne smejo iskati oziroma prejemati navodil od katere koli vlade ali drugega telesa. Vsaka pogodbenica se zavezuje, da bo spoštovala ta načela in ne bo skušala vplivati na člane ugotovitvenega sveta pri opravljanju njihovih nalog. Člane ugotovitvenega sveta je treba izbrati tako, da se zagotovi njihova neodvisnost in da sestava ugotovitvenega sveta odraža dovolj raznovrstne in bogate izkušnje.
 - (g) Sekretariat o ustanovitvi ugotovitvenega sveta takoj obvesti vse pogodbenice.

3. (a) Konferenca podpisnic Listine sprejme poslovnik za postopke ugotovitvenega sveta skladno s to prilogo. Poslovnik naj bo čim bolj podoben poslovnikom GATT-a in z njim povezanih dokumentov. Ugotovitveni svet ima tudi pravico sprejemati dodatna pravila postopka, ki pa niso neskladna s poslovnikom, ki ga je sprejela Konferenca podpisnic Listine, ali s to prilogo. V postopku pred ugotovitvenim svetom ima vsaka pogodbenica v sporu in vsaka druga pogodbenica, ki je sporočila svoj interes v skladu s pododstavkom 2(b), pravico do najmanj enega zaslišanja pred ugotovitvenim svetom in do predložitve pisnega stališča. Pogodbenice v sporu imajo tudi pravico do predložitve pisne zavrnitve. Ugotovitveni svet lahko ob privolitvi pogodbenice, ki mu je predložila pisno stališče, ugotovi zahteve katere koli pogodbenice, ki je sporočila svoj interes v skladu s pododstavkom 2(b).

Postopki ugotovitvenega sveta so tajni. Ugotovitveni svet objektivno oceni predložene zadeve, vključno z dejstvi o sporu in skladnostjo ukrepov z določbami, ki veljajo za trgovino po členu 5 in 29. Pri opravljanju svojih nalog se ugotovitveni svet posvetuje s pogodbenicami v sporu in jim da ustrezno možnost najti vsestransko zadovoljivo rešitev. Če se pogodbenice v sporu ne dogovorijo drugače, ugotovitveni svet odloči na podlagi argumentov in stališč pogodbenic v sporu. Ugotovitveni svet naj se ravna po razlagah GATT-a in z njim povezanih dokumentov in naj se ne spušča v združljivost člena 5 ali 29 s postopki, ki jih uporablja katera koli pogodbenica, ki je pogodbenica GATT-a, v svojem odnosu do drugih pogodbenic GATT-a in ki jih druge pogodbenice, udeležene pri reševanju spora v okviru GATT-a, ne uporabljajo.

Če se pogodbenice v sporu ne dogovorijo drugače, morajo biti vsi postopki, ki vključujejo ugotovitveni svet, vključno z izdajo njegovega končnega poročila, končani v 180. dneh od ustanovitve ugotovitvenega sveta; če ugotovitveni svet ne zaključi vseh postopkov v tem času, to ne vpliva na veljavnost končnega poročila.

- (b) Ugotovitveni svet določi področje svoje pristojnosti; ta določitev je dokončna in obvezujoča. Ugotovitveni svet prouči vsak ugovor pogodbenice v sporu, da spor ni v njegovi pristojnosti, in odloči, ali bo ugovor obravnaval kot predhodno vprašanje ali ga bo dodal glavnim vprašanjem spora.
- (c) V primeru dveh ali več zahtev za ustanovitev ugotovitvenega sveta za zelo podobne spore lahko generalni sekretar s soglasjem vseh pogodbenic v sporu imenuje en sam ugotovitveni svet.
4. (a) Potem ko je ugotovitveni svet proučil vse argumente za zavrnitev, predloži pogodbenicam v sporu opisna poglavja osnutka pisnega poročila, vključno z navedbo dejstev in povzetkom argumentov pogodbenic v sporu. Pogodbenice v sporu imajo možnost predložiti pisne pripombe k opisnim poglavjem v roku, ki ga določi ugotovitveni svet.

Po datumu, določenem za sprejem pripomb pogodbenic, izda ugotovitveni svet pogodbenicam v sporu vmesno pisno poročilo, ki vsebuje tako opisna poglavja kot tudi predlagane ugotovitve in odločitve ugotovitvenega sveta. V roku, ki ga določi ugotovitveni svet, lahko pogodbenica v sporu ugotovitvenemu svetu predloži pisno zahtevo, da ugotovitveni svet ponovno pregleda določene vidike vmesnega poročila, preden izda končno poročilo. Preden ugotovitveni svet izda končno poročilo, se lahko po lastni presoji sestane s pogodbenicami v sporu, da prouči zadeve, na katere je opozorila ta zahteva.

Končno poročilo vsebuje opisna poglavja (vključno z navedbo dejstev in povzetkom argumentov pogodbenic v sporu), ugotovitve in odločitve ugotovitvenega sveta in razpravo o tistih argumentih glede določenih vidikov vmesnega poročila, ki so bili navedeni ob ponovni proučitvi. Končno poročilo obdela vsako bistveno vprašanje, ki se je pojavilo pred ugotovitvenim svetom in je potrebno za razrešitev spora, ter pojasni razloge za odločitve ugotovitvenega sveta.

Ugotovitveni svet izda končno poročilo tako, da ga nemudoma pošlje Sekretariatu in pogodbenicam v sporu. Sekretariat ob prvi primerni priložnosti končno poročilo skupaj s pisnimi mnenji, za katera pogodbenica v sporu želi, da so priložena, razdeli vsem pogodbenicam.

- (b) Kadar ugotovitveni svet sklene, da ukrep, ki ga je uvedla ali ga uporablja pogodbenica, ni skladen z določbami člena 5 ali 29 ali kako določbo GATT-a ali z njim povezanega dokumenta, ki se uporablja po členu 29, lahko v svojem končnem poročilu priporoči, da pogodbenica spremeni ali opusti ukrep ali svoje ravnanje tako, da bo skladno s tako določbo.
- (c) Poročila ugotovitvenega sveta sprejme Konferenca podpisnic Listine. Da bi zagotovili Konferenci dovolj časa za proučitev poročil ugotovitvenega sveta, Konferenca poročila ne sprejme, dokler ne preteče vsaj 30 dni od dneva, ko ga je Sekretariat poslal vsem pogodbenicam. Pogodbenice, ki imajo ugovore glede poročila ugotovitvenega sveta, morajo razloge za svoje ugovore v pisni obliki dostaviti Sekretariatu vsaj 10 dni pred datumom, ko naj bi Konferenca razpravljala o sprejemu poročila. Sekretariat s temi razlogi takoj seznani vse pogodbenice. Pogodbenice v sporu in pogodbenice, ki so sporočile svoj interes v skladu s pododstavkom 2(b), imajo pravico polno sodelovati v razpravi Konference o poročilu ugotovitvenega sveta o tem sporu, njihova mnenja pa je treba v celoti zapisati.

- (d) Da bi zagotovili učinkovito reševanje sporov v korist vseh pogodbenic, je nujno takojšnje upoštevanje odločitev in priporočil končnega poročila ugotovitvenega sveta, ki ga je sprejela Konferenca podpisnic Listine. Pogodbenica, za katero velja odločitev ali priporočilo končnega poročila ugotovitvenega sveta, ki ga sprejela Konferenca, obvesti Konferenco o svojih namelih v zvezi z uskladitvijo svojega ravnanja s tako odločitvijo ali priporočilom. Če takojšnje upoštevanje odločitve ali priporočila v praksi ni izvedljivo, prizadeta pogodbenica pojasni svoje razloge za to Konferenci in naj dobi v smislu take razlage primeren čas, da uskladi svoje delovanje s takimi odločitvami ali priporočili. Cilj reševanja sporov je sprememba ali ukinitve neskladnih ukrepov.
5. (a) Kadar pogodbenici v primernem roku ni uspelo uskladiti njenega delovanja z odločitvijo ali priporočilom končnega poročila ugotovitvenega sveta, ki ga je sprejela Konferenca podpisnic Listine, lahko pogodbenica v sporu, ki je zaradi tega prizadeta, od pogodbenice, ki odločitve ali priporočila ne upošteva, pisno zahteva, da začneta pogajanja, s katerimi bi določili obojestransko sprejemljivo nadomestilo. Če se to od nje zahteva, mora pogodbenica, ki odločitve ali priporočila ne upošteva, takoj začeti s pogajanja.
- (b) Če pogodbenica, ki odločitve ali priporočila ne upošteva, pogajanja odkloni, ali če se pogodbenici nista sporazumeli v 30. dneh po dani zahtevi za pogajanja, lahko oškodovana pogodbenica pisno zahteva dovoljenje Konference podpisnic Listine, da začasno ukine obveznosti, ki jih ima po členu 5 ali 29 do pogodbenice, ki odločitve ali priporočila ne upošteva.
- (c) Konferenca podpisnic Listine lahko dovoli oškodovani pogodbenici začasno ukiniti tiste njene obveznosti do pogodbenice, ki ne upošteva odločitve ali priporočila, ki jih ima do nje po določbah člena 5 ali 29 ali po določbah GATT-a ali z njim povezanih dokumentov, ki veljajo skladno s členom 29, in so po mnenju oškodovane pogodbenice v danih okoliščinah ustrezne.
- (d) Ukinitve obveznosti naj bo začasna in velja samo, dokler ukrep, ki ni v skladu s členom 5 ali 29, ne bo odstranjen oziroma ne bo dosežena obojestransko zadovoljiva rešitev.
6. (a) Pred začasno ukinitvijo takih obveznosti mora oškodovana pogodbenica pogodbenico, ki ne upošteva odločitve ali priporočila, obvestiti o naravi in ravni predlagane začasne ukinitve. Če pogodbenica, ki ne upošteva odločitve ali priporočila, generalnemu sekretarju pošlje pisni ugovor glede ravni ukinitve obveznosti, ki jo predlaga oškodovana pogodbenica, je treba zadevo predložiti v arbitražo, kot je predvideno v nadaljevanju. Predlagana začasna ukinitve obveznosti se zadrži, dokler arbitraža ni končana in odločitev arbitražnega senata ni dokončna in zavezujoča v skladu s pododstavkom (e).
- (b) Generalni sekretar ustanovi arbitražni senat v skladu s pododstavki 2(d) do (f), ki naj bo, če je to izvedljivo, isti ugotovitelni svet, ki je sprejel odločitev ali priporočilo, omenjeno v pododstavku 4(d), da preveri raven obveznosti, ki jih oškodovana pogodbenica predlaga za začasno ukinitve. Če Konferenca podpisnic Listine ne odloči drugače, je treba poslovnik za postopke ugotovitvenega sveta sprejeti v skladu s pododstavkom 3(a).
- (c) Arbitražni senat določi, ali raven obveznosti, ki jih oškodovana pogodbenica predlaga za ukinitve, presega raven prizadete škode, in če, za koliko. Ne spušča pa naj se v pregled narave začasno ukinjenih obveznosti, razen kolikor je to neločljivo povezano z določanjem ravni začasno ukinjenih obveznosti.
- (d) Arbitražni senat dostavi svojo pisno odločitev oškodovani pogodbenici, pogodbenici, ki ne upošteva odločitve ali priporočila, in Sekretariatu v 60. dneh od ustanovitve senata oziroma v roku, za katerega se dogovorita zadevni pogodbenici. Sekretariat predstavi odločitev senata Konferenci podpisnic Listine ob prvi primerni priložnosti, vendar najkasneje na prvem zasedanju Konference po prejemu odločitve.
- (e) Odločitev arbitražnega senata postane dokončna in zavezujoča 30 dni po tem, ko je bila predstavljena Konferenci podpisnic Listine, tako da lahko oškodovana pogodbenica uvede katero koli raven začasne ukinitve ugodnosti, ki jo dovoljuje odločitev, na način, kot je po njenem mnenju v danih okoliščinah ustrezen, razen če Konferenca podpisnic Listine ne odloči drugače pred iztekom prej omenjenega 30-dnevnega roka.
- (f) Pri začasni ukinitvi obveznosti do pogodbenice, ki ne upošteva odločitve ali priporočila, si oškodovana pogodbenica po najboljših močeh prizadeva, da to ne vpliva škodljivo na trgovino katere koli druge pogodbenice.
7. Vsaka pogodbenica lahko določi dva posameznika, ki sta za pogodbenice, ki so tudi pogodbenice GATT-a, če sta pripravljena in sposobna sodelovati kot člana ugotovitvenega sveta v skladu s to prilogo, hkrati tudi imenovana v arbitražne senate za namene GATT-a. Generalni sekretar lahko z odobritvijo Konference podpisnic Listine določi

največ 10 posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni sodelovati kot člani ugotovitvenih svetov za reševanje sporov v skladu z odstavki 2 do 4. Konferenca podpisnic Listine lahko poleg tega z istim namenom določi do 20 posameznikov, ki so na seznamih za reševanje sporov pri drugih mednarodnih organizacijah in pripravljeni in sposobni sodelovati kot člani ugotovitvenih svetov. Imena vseh tako določenih posameznikov sestavljajo seznam razsodnikov za reševanje sporov. Posamezniki morajo biti določeni strogo na podlagi objektivnosti, zanesljivosti in trezne presoje ter naj imajo čim več izkušenj v mednarodni trgovini in energetiki, zlasti v zvezi z določbami, ki se lahko uporabljajo po členu 29. Pri opravljanju katere koli naloge po tej prilogi imenovani ne smejo biti povezani s katero koli pogodbenico ali od nje prejemati navodil. Mandat imenovanih je obnovljiv in traja pet let oziroma dokler niso imenovani njihovi nasledniki. Imenovani, čigar mandat se izteče, nadaljuje z opravljanjem svoje naloge, za katero je bil tak posameznik izbran v skladu s to prilogo. Če imenovani umre, odstopi ali ni več zmožen opravljati svoje naloge, ima pogodbenica ali generalni sekretar, kdor od njiju ga je pač imenoval, pravico imenovati drugega posameznika za ostanek mandata imenovanega, ob tem da mora izbiro generalnega sekretarja potrditi Konferenca podpisnic Listine.

8. Ne glede na določbe te priloge je zaželeno, da se pogodbenice ves čas postopka reševanja spora posvetujejo, da bi rešile svoj spor.
 9. Konferenca podpisnic Listine lahko imenuje ali določi druge organe ali forume za opravljanje katere koli naloge, ki je v tej prilogi prenesena na Sekretariat in na generalnega sekretarja.
-

12. Priloga B

OBRAZEC ZA DELITEV STROŠKOV LISTINE

(v skladu s členom 37(3))

1. Prispevke pogodbenic določi Sekretariat letno na podlagi odstotnih prispevkov, potrebnih po zadnjem razpoložljivem delilniku za redni proračun Združenih narodov (dopolnjenem s podatki o teoretičnem izračunu prispevkov za vse pogodbenice, ki niso članice ZN).
2. Prispevki morajo biti prilagojeni tako, da je vsota prispevkov vseh pogodbenic 100 %.

13. Priloga PA

SEZNAM PODPISNIC, KI NE SPREJEMAJO OBVEZNOSTI ZAČASNE UPORABE IZ ČLENA 45(3)(b)

(v skladu s členom 45(3)(c))

1. Češka
 2. Nemčija
 3. Madžarska
 4. Litva
 5. Poljska
 6. Slovaška
-

14. Priloga T

PREHODNI UKREPI POGODBENIC

(v skladu s členom 32(1))

Seznam pogodbenic, ki imajo pravico do prehodnih ureditev

Albanija	Latvija
Armenija	Litva
Azerbajdžan	Moldavija
Belorusija	Poljska
Bolgarija	Romunija
Hrvaška	Ruska federacija
Češka	Slovaška
Estonija	Slovenija
Gruzija	Tadžikistan
Madžarska	Turkmenistan
Kazahstan	Ukrajina
Kirgizistan	Uzbekistan

Seznam določb, za katere so možne prehodne ureditve

<i>Določba</i>	<i>Stran</i>
člen 6 (2)	80
člen 6 (5)	82
člen 7 (4)	84
člen 9 (1)	85
člen 10 (7)	86
člen 14 (1) (d)	86
člen 20 (3)	87
člen 22 (3)	88

Člen 6(2)

„Vsaka pogodbenica mora zagotoviti, da v okviru svoje jurisdikcije ima in uveljavi take zakone, kot so potrebni in ustrezni za reševanje problema enostranskega ali dogovorjenega protikonkurenčnega ravnanja na področju gospodarske dejavnosti v energetiki.“

DRŽAVA: ALBANIJA**DRŽAVA: BELORUSIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Albanija nima zakona o varstvu konkurence. Zakon št. 7746 z dne 28. julija 1993 o oglikovodih in zakon št. 7796 z dne 17. februarja 1994 o mineralih ne vsebujeta takih določb. Zakon o električni energiji je v pripravi. Načrtujejo, da bo zakon predložen parlamentu do konca leta 1996. V te zakone namerava Albanija vključiti določbe o protikonkurenčnem ravnanju.

Iztek

1. januar 1998.

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Protimonopolna zakonodaja je v pripravi.

Iztek

1. januar 2000.

DRŽAVA: ARMENIJA**DRŽAVA: GRUZIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Trenutno ima v Armeniji država monopol na večini področij energetike. Zakona o varstvu konkurence ni, tako da pravil o prosti konkurenci še ne izvajajo. Zakonov o energiji ni. Načrtujejo, da bodo osnutki zakonov o energiji predloženi parlamentu v letu 1994. V zakone naj bi predvidoma vključili določbe o protikonkurenčnem vedenju, ki bodo usklajene z zakonodajo Evropskih skupnosti o konkurenci.

Iztek

31. december 1997.

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Gruziji so zakoni o demonopolizaciji trenutno v pripravi, zato ima država za zdaj monopol nad praktično vsemi viri in nosilci energije, kar omejuje možnosti konkuriranja na področju energije in goriv.

Iztek

1. januar 1999.

DRŽAVA: KAZAHSTAN*Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Sprejet je bil zakon o razvoju konkurence in omejevanju monopolnih dejavnosti (št. 656 z dne 11. junija 1991), vendar je splošen. Zakonodaja je treba še naprej razvijati, zlasti s sprejemanjem ustreznih sprememb in dopolnitev ali sprejemom novega zakona.

Iztek

1. januar 1998.

DRŽAVA: KIRGIZISTAN**DRŽAVA: AZERBAJDŽAN***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Protimonopolna zakonodaja je v pripravi.

Iztek

1. januar 2000.

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

DRŽAVA: **RUSKA FEDERACIJA**

Državna.

Področje

Opis

Vsa področja energetike.

Zakon o protimonopolni politiki je bil že sprejet. Prehodno obdobje je potrebno, da bi prilagodili določbe tega zakona energetiki, ki jo zdaj strogo ureja država.

Raven oblasti

Federacija.

Iztek

Opis

1. julij 2001.

V Ruski federaciji je bil ustvarjen splošen okvir protimonopolne zakonodaje, druge pravne in organizacijske ukrepe za preprečevanje in omejevanje monopolnih dejavnosti in nelojalne konkurence pa bo treba še sprejeti, zlasti v energetiki.

DRŽAVA: **MOLDAVIJA**

Področje

Iztek

Vsa področja energetike.

1. julij 2001.

Raven oblasti

DRŽAVA: **SLOVENIJA**

Državna.

Področje

Opis

Vsa področja energetike.

Zakon o omejevanju monopolnih dejavnosti in razvoju konkurence z dne 29. januarja 1992 zagotavlja organizacijsko in pravno podlago za razvoj konkurence in ukrepe za preprečevanje in omejevanje monopolnih dejavnosti; usmerjen je k uvajanju razmer tržnega gospodarstva. Vendar zakon ne predvideva konkretnih ukrepov za protikonkurenčno ravnanje v energetiki in prav tako ne pokriva v celoti zahtev člena 6.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V letu 1995 bo parlamentu predložen osnutek zakona o konkurenci in državnem programu za demonopolizacijo gospodarstva. Osnutek zakona o energiji, ki bo tudi predložen parlamentu v letu 1995, se bo nanašal na vprašanja demonopolizacije in razvoja konkurence v energetiki.

Zakon o varstvu konkurence, sprejet leta 1993 in objavljen v Uradnem listu št. 18/93, obravnava protikonkurenčno ravnanje na splošno. Obstoječi zakon tudi zagotavlja pogoje za ustanavljanje organov za varstvo konkurence. Trenutno je glavni tak organ Urad za varstvo konkurence pri Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj. Zaradi pomena energetike je predviden poseben zakon za to področje, zaradi česar je potreben daljši čas za popolno uskladitev.

Iztek

Iztek

1. januar 1998.

1. januar 1998.

DRŽAVA: **ROMUNIJA**

Področje

DRŽAVA: **TADŽIKISTAN**

Vsa področja energetike.

Področje

Raven oblasti

Vsa področja energetike.

Državna.

Raven oblasti

Opis

Državna.

Pravil konkuriranja v Romuniji še ne izvajajo. Osnutek zakona o varstvu konkurence je predložen parlamentu in naj bi ga predvidoma sprejeli v letu 1994.

Opis

Osnutek vsebuje določbe o protikonkurenčnem ravnanju, ki so usklajene z zakonodajo Evropskih skupnosti o konkurenci.

Leta 1993 je Tadžikistan sprejel zakon o demonopolizaciji in konkurenci. Vendar je bilo zaradi težkega gospodarskega položaja v Tadžikistanu uvajanje zakona začasno odloženo.

Iztek

Iztek

31. december 1996.

31. december 1997.

DRŽAVA: **TURKMENISTAN**

Iztek

Področje

1. JULIJ 2001.

Vsa področja energetike.

DRŽAVA: **UZBEKISTAN**

Raven oblasti

Področje

Državna.

Vsa področja energetike.

Opis

Raven oblasti

Državna.

Po odloku predsednika Turkmenistana št. 1532 z dne 21. oktobra 1993 je bil ustanovljen Odbor za omejevanje monopolnih dejavnosti, katerega naloga je varovati podjetja in druge pravne osebe pred monopolnim vedenjem in postopki ter pospeševanje uveljavljanja tržnih načel na podlagi razvoja konkurence in podjetništva.

Opis

Zakon o omejevanju monopolnih dejavnosti je bil v Uzbekistanu že sprejet in velja od julija 1992. Vendar zakon ne velja za dejavnosti podjetij v energetiki (kot je to določeno v členu 1(3)).

Še naprej je treba razvijati zakonodajo in predpise, ki bi urejali protimonopolno vedenje podjetij pri gospodarskih dejavnostih v energetiki.

Iztek

1. julij 2001.

Člen 6(5)

„Če pogodbenica meni, da določeno protikonkurenčno ravnanje na območju druge pogodbenice negativno vpliva na pomemben interes v zvezi z nameni, navedenimi v tem členu, lahko obvesti drugo pogodbenico in od nje zahteva, da njeni organi za varstvo konkurence sprožijo ustrezen postopek. Pogodbenica, ki pošilja obvestilo, mora v njem navesti dovolj informacij, ki omogočijo obveščeni pogodbenici ugotoviti protikonkurenčno ravnanje, o katerem govori obvestilo; obvestilo naj vsebuje tudi ponudbo za nadaljnje informacije in sodelovanje, ki jih lahko zagotovi pogodbenica, ki pošilja obvestilo. Obveščena pogodbenica oziroma organi za varstvo konkurence se lahko posvetujejo z organi za varstvo konkurence pogodbenice, ki je poslala obvestilo, in pri odločanju o tem, ali naj sprožijo postopek v zvezi z domnevnim protikonkurenčnim ravnanjem, navedenim v obvestilu, kar najskrbneje proučijo zahtevo pogodbenice, ki je poslala obvestilo. Obveščena pogodbenica sporoči pogodbenici, ki je obvestilo poslala, svojo odločitev ali odločitev organov za varstvo konkurence in jo lahko, če želi, tudi obvesti o razlogih za tako odločitev. Če je sprožen postopek, bo pogodbenica, ki je prejela obvestilo, obvestila drugo pogodbenico o izidu, in če je to mogoče, o pomembnejšem vmesnem razvoju dogodkov.“

DRŽAVA: **ALBANIJA**

Raven oblasti

Področje

Državna.

Vsa področja energetike.

Opis

Raven oblasti

V Armeniji do zdaj ni institucij za uveljavljanje določb tega odstavka.

Državna.

Zakona o energiji in varstvu konkurence naj bi vsebovala tudi določbe za ustanovitev takih institucij.

Opis

V Albaniji ni nobenih institucij za uveljavljanje pravil konkuriranja. Predvidel jih bo zakon o varstvu konkurence, ki naj bi bil dokončan v letu 1996.

Iztek

31. december 1997.

Iztek

1. januar 1999.

DRŽAVA: **AZERBAJDŽAN**DRŽAVA: **ARMENIJA**

Področje

Vsa področja energetike.

Področje

Raven oblasti

Vsa področja energetike.

Državna.

Opis

Protimonopolni organi bodo ustanovljeni po sprejetju protimonopolne zakonodaje.

Iztek

1. januar 2000.

DRŽAVA: **BELORUSIJA**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Protimonopolni organi bodo ustanovljeni po sprejetju protimonopolne zakonodaje.

Iztek

1. januar 2000.

DRŽAVA: **GRUZIJA**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Gruziji so zakoni o demonopolizaciji v pripravi, zato tam še ni organov, pristojnih za konkurenco.

Iztek

1. januar 1999.

DRŽAVA: **KAZAHSTAN**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Kazahstanu je bil ustanovljen Protimonopolni odbor, katerega delovanje pa bi bilo treba izboljšati tako z zakonskega kot organizacijskega vidika, da bi dobili učinkovit mehanizem za obravnavanje pritožb zaradi protikonkurenčnega ravnanja.

Iztek

1. januar 1998.

DRŽAVA: **KIRGIZISTAN**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Kirgizistanu ni mehanizma za nadzor nad protikonkurenčnim ravnanjem in ustrezne zakonodaje. Treba je ustanoviti ustrezne protimonopolne organe.

Iztek

1. julij 2001.

DRŽAVA: **MOLDAVIJA**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Moldaviji je za nadzor nad konkurenco odgovorno Ministrstvo za gospodarstvo. Zakon o kršitvi upravnih pravil je bil ustrezno dopolnjen, tako da predvideva za monopolna podjetja nekatere kazni za kršitve pravil konkuriranja.

Osnutek zakona o konkurenci, ki je zdaj v pripravi, bo vseboval določbe o uveljavljanju pravil konkuriranja.

Iztek

1. januar 1998.

DRŽAVA: **ROMUNIJA**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Romuniji ni inštitucij, ki bi uveljavljale določbe tega odstavka.

Osnutek zakona o varstvu konkurence, ki naj bi bil sprejet v letu 1994, predvideva inštitucije, ki jim bo naložena uveljavitev pravil konkuriranja.

Osnutek predvideva tudi devetmesečno obdobje za uveljavitev, ki se začne z dnem njegove objave.

V skladu z Evropskim sporazumom o pridružitvi, sklenjenim med Romunijo in Evropskimi skupnostmi, je dobila Romunija pet let časa, da uvede pravila konkuriranja.

Iztek

1. januar 1998.

DRŽAVA: **TADŽIKISTAN**DRŽAVA: **UZBEKISTAN***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Tadžikistan je sprejel zakone o demonopolizaciji in konkurenci, inštitucije za uveljavljanje pravil konkuriranja pa so še v razvoju.

Iztek

31. december 1997.

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Uzbekistan je sprejel zakon o omejevanju monopolnih dejavnosti, ki velja od julija 1992. Vendar zakon (kot je določeno v členu 1(3)) ne zajema dejavnosti podjetij v energetiki.

Iztek

1. julij 2001.

Člen 7(4)

„Če tranzit energetskih materialov in izdelkov ni gospodarno izvedljiv z obstoječimi objekti in napravami za prenos energije, pogodbenice ne bodo ovirale postavitve novih zmogljivosti, razen če ne bo drugače določeno v ustrezni zakonodaji, ki je v skladu z odstavkom 1.“

DRŽAVA: **AZERBAJDŽAN**DRŽAVA: **BOLGARIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Treba je sprejeti sveženj zakonov o energiji, vključno s postopki podeljevanja koncesij za tranzit. V predhodnem obdobju sta predvideni gradnja in posodobitev daljnovodov ter proizvodnih zmogljivosti, da bi tako dvignili njihovo tehnično raven na svetovne zahteve in jih prilagodili pogojem tržnega gospodarstva.

Iztek

31. december 1999.

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Bolgarija nima zakonov, ki bi urejali tranzit energetskih materialov in izdelkov. Energetika je v fazi popolnega prestrukturiranja, vključno z razvojem institucionalnega okvira, zakonodaje in ureditve.

Iztek

Da bi popolnoma uskladili zakonodajo o tranzitu energetskih materialov in izdelkov s to določbo, je potrebno prehodno obdobje 7 let.

1. julij 2001.

DRŽAVA: **BELORUSIJA**DRŽAVA: **GRUZIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Zakoni o energiji, zemljiščih in drugih področjih so v pripravi in dokler ne bodo sprejeti, ostajajo pogoji za ureditev novih prenosnih zmogljivosti za nosilce energije na območju Belorusije še naprej negotovi.

Iztek

31. december 1998.

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

O tej zadevi je treba pripraviti sveženj zakonov. Trenutno so v Gruziji bistveno različni pogoji za prenos ali tranzit različnih energetskih virov (električna energija, zemeljski plin, naftni derivati, premog).

Iztek

1. januar 1999.

DRŽAVA: **MADŽARSKA**DRŽAVA: **POLJSKA***Področje*

Elektrogospodarstvo.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V skladu z veljavno zakonodajo sta postavitve in obratovanje visokonapetostnih daljnovodov državni monopol.

V pripravi je nova zakonska in podzakonska podlaga za postavljanje in obratovanje visokonapetostnih daljnovodov ter lastništvo nad njimi.

Ministrstvo za industrijo in trgovino je že dalo pobudo za sprejem novega zakona o električni energiji, ki bo vplival tudi na civilni zakonik in zakon o koncesijah. Skladnost bo mogoče doseči potem ko bodo začeli veljati nov zakon o električni energiji in z njim povezani podzakonski akti.

Iztek

31. december 1996.

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Poljski zakon o energiji, ki je v končni fazi usklajevanja, določa nove zakonske določbe, podobne tistim, ki jih uporabljajo države s tržnim gospodarstvom (koncesije za pridobivanje, prenos, distribucijo in trgovanje z energijo). Dokler zakona ne sprejme parlament, je potrebna začasna odložitev obveznosti iz tega odstavka.

Iztek

31. december 1995.

Člen 9(1)

„Pogodbenice priznavajo pomen odprtih trgov kapitala za pospeševanje pretoka kapitala za financiranje trgovine z energetske materialne in izdelke ter za naložbe in pomoč pri naložbah v gospodarsko dejavnost v energetiki na območju drugih pogodbenic, zlasti tistih z gospodarstvi v prehodu. Zato si vsaka pogodbenica prizadeva izboljšati razmere za dostop družb in državljanov drugih pogodbenic do njenega trga kapitala za financiranje trgovine z energetske materialne in izdelke in za naložbe v gospodarsko dejavnost v energetiki na območjih drugih pogodbenic, in sicer po pogojih, ki niso manj ugodni od pogojev, ki veljajo v podobnih okoliščinah za njene lastne družbe in državljanke ali za družbe in državljanke vsake druge pogodbenice ali katere koli tretje države, kar je pač najugodnejše.“

DRŽAVA: **AZERBAJDŽAN***Iztek**Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Ustrezna zakonodaja je v pripravi.

Iztek

1. januar 2001.

1. januar 2000.

DRŽAVA: **GRUZIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Ustrezna zakonodaja je v pripravi.

DRŽAVA: **BELORUSIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Ustrezna zakonodaja je v pripravi.

Iztek

1. januar 1997.

DRŽAVA: **KAZAHSTAN***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

DRŽAVA: **KIRGIZISTAN**

Državna.

Področje

Vsa področja energetike.

Opis

Raven oblasti

Predlog zakona o tujih vlaganjih je v postopku odobritve z namenom, da ga sprejme parlament jeseni 1994.

Državna.

Opis

Iztek

Ustrezna zakonodaja je v pripravi.

Iztek

1. januar 2001.

1. januar 2001.

Člen 10(7) Posebni ukrepi

„Vsaka pogodbenica na svojem območju naložb investorjev drugih pogodbenic in z njimi povezanih dejavnosti, vključno z upravljanjem, ohranjanjem, uporabo, izkoriščanjem ali razpolaganjem z njimi, ne obravnava manj ugodno kot naložbe in z njimi povezane dejavnosti svojih lastnih investorjev ali investorjev kake druge pogodbenice ali katere koli tretje države, vključno z upravljanjem, ohranjanjem, uporabo, izkoriščanjem ali razpolaganjem z njimi.“

DRŽAVA: **BOLGARIJA**

Področje

Tuja oseba lahko pridobi lastninsko pravico na stavbah, vendar brez lastninske pravice na zemljiščih.

Vsa področja energetike.

Tuje osebe ali družbe s kontrolno tujo udeležbo morajo pridobiti dovoljenje, preden začnejo izvajati te dejavnosti:

Raven oblasti

— raziskovanje, razvoj in izkoriščanje naravnih virov iz teritorialnega morja, epikontinentalnega pasu in izključnih ekonomskih con;

Državna.

— pridobivanje nepremičnin na zemljepisnih območjih, ki jih določi Svet ministrov;

Opis

Tuje osebe ne morejo pridobiti lastninske pravice na zemljiščih. Družba, v kateri ima več kot 50 % delež tuja oseba, ne more pridobiti lastninske pravice na kmetijskem zemljišču.

— dovoljenja izdaja Svet ministrov ali organ, ki ga ta pooblasti.

Tujci in tuje pravne osebe ne morejo pridobiti lastninske pravice na zemljiščih razen z dedovanjem v skladu z zakonom. V tem primeru jih morajo prepustiti komu drugemu.

Iztek

1. julij 2001.

Člen 14(1)(d)

„Vsaka pogodbenica v zvezi z naložbami investorjev katere koli druge pogodbenice na svojem območju jamči za prost prenos sredstev na svoje območje in z njega, vključno s prenosom:

— neporabljenih zaslužkov in drugih nadomestil osebju, ki so ga iz tujine zaposlili v zvezi s to naložbo;“

DRŽAVA: **BOLGARIJA**

Opis

Področje

Tuji državljani, zaposleni pri družbah z več kot petdesetodstotno tujo udeležbo ali pri tuji osebi, registrirani kot samostojni trgovci, ali pri podružnici ali predstavništvu tuje družbe v Bolgariji, ki prejemajo svojo plačo v bolgarskih levih, lahko kupijo tujo valuto za največ 70 odstotkov svoje plače, vključno s prispevki za socialno zavarovanje.

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Iztek

Državna.

1. julij 2001.

DRŽAVA: **MADŽARSKA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V skladu s členom 33 zakona o vlaganjih tujcev na Madžarskem lahko tuji generalni direktorji, izvršilni direktorji, člani nadzornega odbora in tuji

zaposleni prenesejo do 50 % svojega neto zaslužka, ki ga prejemaajo od družbe, kjer so zaposleni, preko banke te družbe.

Iztek

Konec predhodnega obdobja za to omejitev je odvisen od napredka, ki ga Madžarska lahko doseže pri izvajanju programa sprostitve deviznega poslovanja, katerega končni cilj je popolna konvertibilnost forinta. Ta omejitev ne ustvarja ovir za tuje vlagatelje. Predhodno obdobje temelji na določbah člena 32.

1. julij 2001.

Člen 20(3)

„Vsaka pogodbenica določi eno ali več informacijskih mest, kamor se lahko naslovijo zahtevki za informacije v zvezi z zgoraj omenjenimi zakoni, predpisi, sodnimi in upravnimi odločbami, take naslove pa mora nemudoma sporočiti Sekretariatu, ki jih na zahtevo da na voljo.“

DRŽAVA: **ARMENIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Armeniji še ni uradnih informacijskih mest, kamor bi bilo mogoče nasloviti prošnje za informacije v zvezi z ustreznimi zakoni in drugimi predpisi. Tudi informacijskega centra ni. V načrtu je, da bi tak center ustanovili v letih 1994-1995. Potrebna je tehnična pomoč.

Iztek

31. december 1996.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Belorusiji še ni uradnih informacijskih uradov, ki bi lahko dajali informacije o zakonih, predpisih, sodnih odločbah in upravnih odločitvah. Razen tega ni v navadi, da bi javno objavljali sodne odločbe in upravne odločitve.

Iztek

31. december 1998.

DRŽAVA: **KAZAHSTAN***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Postopek za ustanovitev informacijskih mest se je začel. V Kazahstanu ne objavljajo sodnih odločb in upravnih odločitev (razen nekaterih odločb Vrhovnega sodišča), ker jih ne štejejo za pravne vire. Za spremembo sedanje prakse bo potrebno dolgo prehodno obdobje.

Iztek

1. julij 2001.

DRŽAVA: **AZERBAJDŽAN***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Do zdaj v Azerbajdžanu še ni uradnih informacijskih mest, kamor bi bilo mogoče nasloviti prošnje za informacije v zvezi z zadevnimi zakoni in predpisi. Zdaj so take informacije zbrane v različnih organizacijah.

Iztek

31. december 1997.

DRŽAVA: **MOLDAVIJA***Področje*

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Področje

Vsa področja energetike.

Opis

Treba je ustanoviti informacijska mesta.

Iztek

31. december 1995.

DRŽAVA: **RUSKA FEDERACIJA**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Federacija in republike, ki jo sestavljajo.

Opis

Trenutno v Ruski federaciji ni uradnih informacijskih mest, kamor bi bilo mogoče nasloviti prošnje za informacije o ustreznih zakonih in drugih podzakonskih aktih. Sodne odločbe in upravne odločitve se ne štejejo za pravne vire.

Iztek

31. december 2000.

DRŽAVA: **SLOVENIJA**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

V Sloveniji še ni uradnih informacijskih mest, kamor bi bilo mogoče nasloviti prošnje za informacije o ustreznih zakonih in drugih podzakonskih aktih. Zdaj so take informacije na voljo na različnih ministrstvih. Zakon o tujih vlaganjih, ki je v pripravi, predvideva ustanovitev takih informacijskih mest.

Iztek

1. januar 1998.

DRŽAVA: **TADŽIKISTAN**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Zdaj v Tadžikistanu še ni informacijskih mest, kamor bi bilo mogoče nasloviti prošnje za informacije o ustreznih zakonih in drugih predpisih. Vprašanje so le razpoložljiva finančna sredstva.

Iztek

31. december 1997.

DRŽAVA: **UKRAJINA**

Področje

Vsa področja energetike.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Treba je izboljšati sedanjo preglednost zakonov na raven mednarodne prakse. Ukrajina bo morala ustanoviti informacijska mesta, kjer bodo na voljo informacije o zakonih, predpisih, sodnih odločbah in upravnih odločitvah ter splošno veljavnih standardih.

Iztek

1. januar 1998.

Člen 22(3)

„Če pogodbenica ustanovi ali ima fizično ali pravno osebo in jo pooblasti za izdajanje predpisov in ji da druga upravna in vladna pooblastila, zagotovi, da taka oseba izvaja svoja pooblastila na način, ki je v skladu z obveznostmi pogodbenice po tej pogodbi.“

DRŽAVA: **ČEŠKA**

Področje

Uran in jedrska energija.

Raven oblasti

Državna.

Opis

Da bi porabili zaloge uranove rude, ki jih ima Državni urad za zaloge materiala, ne bo dovoljen uvoz uranove rude in koncentratov, vključno z uranovimi gorivnimi palicami, ki vsebujejo uran, ki ni češkega izvora.

Iztek

1. julij 2001.

PRILOGA 2

SKLEPI V ZVEZI S POGODBO O ENERGETSKI LISTINI

Konferenca podpisnic Evropske energetske listine je sprejela naslednje sklepe:

naložbe investorjev katere koli druge pogodbenice ali katere koli druge države, kar je pač najugodnejše.

1. V zvezi s pogodbo kot celoto

Ob neskladju med pogodbo o Spitsbergih z dne 9. februarja 1920 (Svalbardska pogodba) in Pogodbo o energetski listini, prevlada pogodba o Spitsbergih, kolikor to zadeva omenjeno neskladje, kar pa ne vpliva na stališča pogodbenic v zvezi s Svalbardsko pogodbo. Ob takem neskladju ali sporu o tem, ali tako neskladje res obstaja ali v kolikšnem obsegu obstaja, se ne uporabljata člen 16 in del V Pogodbe o energetski listini.

2. Ta sklep mora pregledati Konferenca podpisnic Listine pet let po začetku veljavnosti te pogodbe, vendar najkasneje do datuma, ki je predviden v členu 32(3).

3. Nobena pogodbenica ni upravičena uporabljati takih omejitev, razen če je taka pogodbenica država, ki je bila del nekdanje Zveze sovjetskih socialističnih republik in je začasni sekretariat najkasneje do 1. julija 1995 pisno obvestila o svoji odločitvi, da je upravičena do uporabe omejitev v skladu s tem sklepom.

2. V zvezi s členom 10(7)

Ruska federacija lahko zahteva, da dobijo družbe s tujo udeležbo zakonsko odobritev za zakup lastnine federacije, vendar pod pogojem, da Ruska federacija brez izjeme zagotovi, da se ta postopek ne uporablja na način, ki bi razlikoval med naložbami investorjev drugih pogodbenic.

4. Vendar pa nedvomno velja, da v zvezi s členom 16 nič v tem sklepu ne hkrati pravic pogodbenice, njenih investorjev ali njihovih naložb po tej pogodbi, kakor tudi ne zmanjšuje obveznosti pogodbenice.

3. V zvezi s členom 14 (*)

1. Izraz „prost prenos“ v členu 14(1) pogodbenici (v nadaljevanju „omejevalna pogodbenica“) ne preprečuje, da bi uporabljala omejitve za pretok kapitala svojih lastnih investorjev, vendar pod pogojem, da:

(a) take omejitve ne škodijo pravicam, podeljenim po členu 14(1) investorjem drugih pogodbenic v zvezi z njihovimi naložbami;

(b) take omejitve ne vplivajo na tekoče transakcije in

(c) pogodbenica zagotovi, da naložb investorjev vseh drugih pogodbenic na svojem območju, glede prenosov, ne bo obravnavala manj ugodno, kot obravnava

5. Za namene tega sklepa:

„tekoče transakcije“ so tekoča plačila, povezana s pretokom blaga, storitev ali oseb, izvedena v skladu z običajno mednarodno prakso in ne vključujejo dogovorov, ki stvarno pomenijo kombinacijo tekočega plačila in kapitalske transakcije, kot so odložitve plačil ali vnaprejšnja plačila z namenom, da se zaobide ustrezna zakonodaja omejevalne pogodbenice na tem področju.

4. V zvezi s členom 14(2)

Romunija si prizadeva med prehodom na popolno konvertibilnost svoje valute ustrezno ukrepati, da izboljša učinkovitost svojih postopkov za prenose dohodkov iz naložb in v vsakem primeru jamči za te prenose v prosto zamenljivi valuti brez omejitve ali več kot šestmesečne zakasnitve, kar pa ne vpliva na zahteve člena 14 in njene druge mednarodne obveznosti. Romunija zagotovi, da naložb investorjev vseh drugih pogodbenic na svojem območju, glede prenosov,

(*) Osnutek tega sklepa se je pripravil ob dogovoru, da bodo pogodbenice, ki ga imajo namen koristiti in ki so že pristopile k sporazumom o partnerstvu in sodelovanju z Evropskimi skupnostmi ter njihovimi državami članicami, ki vsebujejo člen o opustitvi uporabe teh sporazumov v k orist Pogodbe, izmenjale p isma o n amerah k i majo m ed n jimi p ravni ucinek uporabe člena 16 Pogodbe v zvezi s tem sklepom. Izmenjava pisem se opravi pravočasno pred podpisom.

ne bo obravnavala manj ugodno, kot obravnava naložbe investitorjev katere koli druge pogodbenice ali katere koli druge države, kar je pač najugodnejše.

5. V zvezi s členom 24(4)(a) in členom 25

Naložba investitorja, v skladu s členom 1(7)(a)(ii) pogodbenice, ki ni pogodbenica sporazuma o gospodarskem povezovanju (SGP) ali članica območja proste trgovine ali carinske unije, je upravičena do obravnavanja, ki velja za pogodbenice

takega SGP ali članice območja proste trgovine ali carinske unije pod pogojem, da:

- (a) ima taka naložba svoj registrirani sedež, osrednjo upravo ali glavno mesto dejavnosti na območju pogodbenice takega SGP ali članice območja proste trgovine ali carinske unije; ali
- (b) je - če ima na takem območju samo svoj registrirani sedež - dejavno in nenehno povezana z gospodarstvom ene od pogodbenic takega SGP ali članice območja proste trgovine ali carinske unije.